

وضعیت شغلی قانونگذاران در دوره بعد از نمایندگی؛

(مطالعه موردی آمریکا، انگلیس، پارلمان اروپا، نیوزلند و ژاپن)

معاونت پژوهش‌های سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات سیاسی

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۵۸۴۱

اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	وضعیت نمایندگان سابق کنگره ایالات متحده آمریکا
۳	۱. ساختار کنگره ایالات متحده آمریکا
۴	۲. وضعیت نمایندگان سابق کنگره (مستقل)
۸	۳. وضعیت نمایندگان سابق کنگره (سازمانی)
۱۰	جمع بندی
۱۱	وضعیت نمایندگان سابق پارلمان انگلیس
۱۲	۱. ساختار پارلمان انگلیس
۱۲	۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان انگلیس (مستقل)
۱۷	۳. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان انگلیس (سازمانی)
۲۰	جمع بندی
۲۱	وضعیت نمایندگان سابق پارلمان اروپا
۲۲	۱. ساختار پارلمان اروپا
۲۳	۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان اروپا (مستقل)
۲۶	۳. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان اروپا (سازمانی)
۲۸	جمع بندی
۲۹	وضعیت نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند
۲۹	۱. ساختار پارلمان نیوزلند
۳۰	۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند (مستقل)
۳۲	۳. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند (سازمانی)
۳۳	جمع بندی
۳۳	وضعیت نمایندگان سابق پارلمان ژاپن
۳۴	۱. ساختار پارلمان ژاپن
۳۴	۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان ژاپن (مستقل و سازمانی)
۳۵	جمع بندی
۳۶	جمع بندی پایانی
۳۷	منابع و مأخذ

وضعیت شغلی قانونگذاران در دوره بعد از نمایندگی؛ (مطالعه موردی آمریکا، انگلیس، پارلمان اروپا، نیوزلند و ژاپن)

مقدمه

قانونگذاری و نظارت در زمره مهمترین وظایف پارلمان‌ها به حساب می‌آیند، اما نقش نمایندگان تنها به این دو حوزه محدود نمی‌شود. پارلمان‌ها در جهان کنونی مراکزی چندوظیفه‌ای هستند. در این میان، نمایندگان براساس نیازهای جامعه به اصلاح و تنقیح قوانین می‌پردازند و به همین دلیل مسئولیت‌های مشخص و غالباً سنگینی دارند. پیش‌نیاز حضور افراد در پارلمان به‌عنوان نمایندگان ملت‌ها، برخورداری از دانش و تخصص لازم است و در طول دوره نمایندگی، این دانش و تخصص با تجربه ترکیب شده و نمایندگان را حتی در دوره پس از بازنشستگی یا شکست در انتخابات به‌صورت بالقوه و بالفعل به نیروهای کارآمد و مجربی تبدیل می‌کند.

بر این اساس و با هدف بهره‌مندی حداکثری از ظرفیت نمایندگان ادوار، کشورها به فراخور ساختار حکومتی و پارلمانی، سازوکارهایی را تدوین و سعی کرده‌اند ظرفیت‌ها، تخصص و تجربه نمایندگان سابق را به نحو مطلوبی هدایت و مدیریت کنند. باین‌حال، در جوامع پیشرفته و متری، غالب نمایندگان پس از پایان دوره نمایندگی به‌صورت منفرد درصد کاربست ظرفیت‌ها و مهارت‌های خود برای تأمین منافع و اهداف فردی، گروهی یا ملی هستند.

با این مقدمه، نوشتار حاضر اختصاص به بررسی وضعیت شغلی نمایندگان مجلس برخی کشورها (آمریکا، انگلیس، نیوزلند، ژاپن و پارلمان اروپا) دارد. از این‌رو، برای هر یک از نمونه‌های مطالعاتی، سه بخش تعریف شده است. نخستین بخش به بررسی اختصاری ساختار پارلمان مورد مطالعه، وظایف کلی، تعداد نمایندگان و مواردی از این دست پرداخته است. بخش‌های دوم و سوم اشاره به وضعیت نمایندگان پارلمان پس از پایان خدمت به دو صورت «مستقل» و «سازمانی» دارد؛ بدین معنی که وضعیت شغلی آنان پس از ترک خدمت (به‌صورت مستقل) و ساختارها و سازمان‌های تعریف شده برای نمایندگان سابق، به‌صورت مجزا بررسی می‌شوند.

دو علت در انتخاب این نمونه‌های مطالعاتی اروپایی و آسیایی قابل اشاره است. نخست، سوابق نمایندگان سابق بسیاری از کشورهای اروپایی و آسیایی به زبان انگلیسی در دسترس نیست و به جهت احصا و استخراج اطلاعات دقیق و به‌روز، نگارنده لاجرم باید وضعیت شغلی - معیشتی آن دسته از

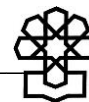
پارلمان‌هایی را بررسی می‌کرد که اطلاعات آنها به زبان انگلیسی در دسترس باشد. اگرچه درخصوص نمونه‌های مطالعاتی آسیایی، این محدودیت جدی‌تر بوده و همان‌طور که در بخش مربوط به کشور «ژاپن» قابل ملاحظه است، امکان استخراج و پردازش داده‌ها و اطلاعات درخصوص وضعیت شغلی نمایندگان پس از ترک پارلمان این کشور وجود ندارد. درخصوص علت دوم، هدف نگارنده این بوده که نمونه‌های مطالعاتی حتماً دربرگیرنده سازمان‌های تخصصی برای نمایندگان سابق در قالب نهاد و انجمن باشد تا از این طریق خوانندگان این سطور ضمن آشنایی کلی با ساختار و کارویژه‌های این نهادها، بتوانند حتی‌المقدور به الگوی بومی مطلوبی دست یابد و یا اینکه الگوی بومی (کانون نمایندگان ادوار مجلس شورای اسلامی) را با نمونه‌های مطالعاتی در این نوشتار مقایسه کرده و نقاط قوت و ضعف کانون نمایندگان ادوار مجلس شورای اسلامی را شناسایی کند.

خاطر نشان می‌شود که تأکید و تمرکز این نوشتار به صورت مستقیم بر وضعیت شغلی نمایندگان ادوار بوده و مطالعه صریح و مستقیمی درخصوص وضعیت معیشتی آنها نشده است، زیرا داده‌ها و اطلاعات دقیق و مستدلی در این خصوص ارائه نشده و نیز وضعیت معیشتی به نوعی ذیل موضوع وضعیت شغلی قرار گرفته و در بطن آن مستتر است.

وضعیت نمایندگان سابق کنگره ایالات متحده آمریکا

این بخش اختصاص به بررسی وضعیت شغلی - معیشتی نمایندگان سابق کنگره، اعم از مجلس نمایندگان و مجلس سنا دارد. همان‌طور که در ادامه نیز اشاره شده است، یکی از ویژگی‌های اصلی کنگره آمریکا، طولانی بودن مدت حضور یک فرد به‌عنوان نماینده به‌واسطه اخذ رأی مردمی در انتخابات متمادی است که البته این موضوع نیز ریشه در روحیه محافظه‌کارانه جامعه آمریکا دارد. از این‌رو، تغییر و جابجایی افراد در سطح کنگره به‌خصوص مجلس سنا بسیار کم صورت می‌گیرد، مگر آنکه نماینده‌ای قصد بازنشستگی داشته باشد یا اینکه در رقابت‌های انتخاباتی شکست خورده باشد که این موضوع در سطح بسیاری از ایالت‌ها به‌ندرت اتفاق می‌افتد.

به‌دلیل گستردگی تعداد نمایندگان سابق در کنگره آمریکا، در این بخش صرفاً وضعیت نمایندگان مجلس سنا که در بازه زمانی ۲۰۱۱ تا ابتدای ۲۰۱۸ بازنشسته شده یا شکست خورده‌اند، بررسی می‌شود. براساس اطلاعات موجود در وبسایت کنگره آمریکا، ۴۰ سناتور در بازه زمانی مذکور بازنشسته شده یا شکست خورده‌اند که در جدول ۱ وضعیت شغلی هر یک از این ۴۰ سناتور سابق به‌اختصار اشاره شده است و سپس در نمودار ۱، برآوردی از وضعیت شغلی این سناتورها به تصویر درآمده است. شایان ذکر است که اطلاعات درخصوص شغل کنونی این ۴۰ سناتور از منابع معتبر مختلف (وبسایت‌های شخصی، پایگاه‌های خبری و ...) استخراج شده است.

همچنین، علاوه بر اشاره به وضعیت شغلی سناتورهای سابق، توضیحاتی در خصوص «انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا»^۱ به عنوان تنها سازمانی که از اعضای آن را نمایندگان سابق کنگره تشکیل می‌دهند، اشاره شده است. پیش از بررسی وضعیت شغلی نمایندگان سابق کنگره و همچنین توصیف «انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا»، به اختصار ساختار کنگره آمریکا مورد اشاره قرار گرفته است.

۱. ساختار کنگره ایالات متحده آمریکا^۲

کنگره آمریکا شاخه قانونگذاری دولت فدرال ایالات متحده به شمار آمده و متشکل از دو بخش است: مجلس سنا و مجلس نمایندگان. اعضای هر دو مجلس از طریق انتخابات مستقیم انتخاب می‌شوند، اما صندلی‌هایی که به هر دلیلی در میانه دوره مجلس خالی می‌شوند گاه تا انتخابات بعدی از طریق انتصاب‌های ایالتی پر می‌شوند. کنگره آمریکا دارای ۵۳۵ عضو دارای حق رأی است که از آن میان ۱۰۰ نفر از آنها سناتور و بقیه ۴۳۵ نفر، نمایندگان «مجلس نمایندگان» هستند.

دوره خدمت نمایندگان «مجلس نمایندگان» دوساله است. این نمایندگان از ۴۳۵ «منطقه کنگره‌ای» از سرتاسر کشور انتخاب شده و وارد کنگره می‌شوند. هر ایالت براساس میزان جمعیت به تعدادی از این مناطق کنگره‌ای تقسیم می‌شود. هر یک از این نماینده‌ها ابتدا باید در انتخابات مقدماتی در منطقه خود پیروز شوند تا به عنوان کاندیدای حزب خود برای انتخابات سراسری معرفی شوند تا در آن انتخابات رقیب دمکرات یا جمهوریخواه خود را شکست دهند.

در مجلس سنا به جای آنکه هر ایالت براساس میزان جمعیت خود نمایندگانی داشته باشد، ایالت‌ها به طور مساوی هر یک دارای دو سناتور هستند. سناتورها همچنین به جای آنکه برای دوره‌های دوساله انتخاب شوند هر ۶ سال یک بار انتخاب می‌شوند. اما دوره‌های آنها چنان تقسیم شده است که هر دو سال تقریباً یک سوم سناتورها انتخاب می‌شوند.

مجلس نمایندگان و سنا غالباً به طور مساوی به وضع قوانین می‌پردازند. هیچ قانونی بدون تأیید هر دو مجلس تصویب نمی‌شود، اما قانون اساسی به هر یک از مجالس برخی اختیارات ویژه را داده است. مجلس سنا معاهدات بین‌المللی و منصوبان رئیس‌جمهور را تأیید می‌کند. سناتورها همچنین در کمیته‌های مختلفی عضویت دارند که بر امور عمومی و بسیاری از فعالیت‌های دولت نظارت دارند. از طرفی دیگر مجلس نمایندگان باید مطرح‌کننده همه طرح‌هایی باشد که موجب افزایش درآمد کشور می‌شوند. مجلس نمایندگان علاوه بر این مبدأ طرح‌های مربوط به استیضاح‌هاست در حالی که مجلس سنا تصمیم نهایی را در مورد چنین طرح‌هایی می‌گیرد.

در آخرین انتخابات کنگره که در نوامبر ۲۰۱۶ میلادی برگزار شد، ۵۲ کرسی سنا در اختیار

1. The United States Association of Former Members of Congress (FMC)

۲. مطالب این بخش از منابع معتبر اینترنتی و مقالات فارسی و انگلیسی استخراج شده است.

جمهوریخواهان و ۴۶ کرسی نیز به دمکرات‌ها اختصاص یافته است. از سوی دیگر در انتخابات مجلس نمایندگان نیز حزب جمهوریخواه ۲۴۱ و دمکرات‌ها ۱۹۴ کرسی را به دست آوردند.

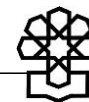
۲. وضعیت نمایندگان سابق کنگره (مستقل)

همان‌طور که پیش از این اشاره شد، یکی از ویژگی‌های کنگره آمریکا به‌خصوص مجلس سنا، طولانی بودن مدت دوره خدمت بسیاری از اعضای آن است. با توجه به روحیه محافظه‌کارانه و غالباً غیرسیاسی جامعه آمریکا، نمایندگان کنگره تا دوره‌های طولانی‌مدتی بر مسند قانونگذاری قرار دارند و بخشی از این موضوع ناشی از اعتماد عمومی به نماینده یا نمایندگان آن حوزه انتخابیه است. برای مثال، بالغ‌بر ۱۱۰ قانونگذار آمریکایی بین ۳۶ تا ۵۹ سال در کنگره حضور داشتند.^۱ از این‌رو، مادامی که فرد نماینده اعلام بازنشستگی و عدم تمایل به حضور مجدد در کنگره نکند، وی در این سمت باقی می‌ماند، مگر آنکه در رقابت‌های انتخاباتی از رقیب خود شکست بخورد که این موضوع نیز چندان در سطح تمام ایالت‌ها رایج نیست.

با توجه به تعداد زیاد نمایندگان در کنگره (۴۳۵ نفر در مجلس نمایندگان و ۱۰۰ نفر در سنا)، در نوشتار حاضر صرفاً مطالعه‌ای درخصوص فعالیت سناتورها پس از ترک کنگره در بازه زمانی ۲۰۱۱ تا ابتدای ۲۰۱۸ صورت گرفته است. در این بازه زمانی، چهل نماینده سنا به‌دلایل مختلف به‌اصطلاح «بازنشسته» شده یا اینکه در رقابت‌های انتخاباتی شکست خورده‌اند. جدول ۱ وضعیت شغلی این ۴۰ سناتور پس از خروج از سنا را نشان می‌دهد و نمودار ۱ بیانگر برآوردی کلی از وضعیت شغلی سناتورها پس از پایان دوره نمایندگی است.

۱. درخصوص دوره خدمت نمایندگان کنگره، ن.ک:

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_members_of_the_United_States_Congress_by_longevity_of_service

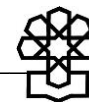

جدول ۱. وضعیت اشتغال سناتورها پس از پایان دوره نمایندگی (۲۰۱۱-۲۰۱۸)

ردیف	نام سناتور	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک سنا
۱	دنیل آکا (Daniel Akaka)	۱۹۹۰-۲۰۱۳	عدم فعالیت (کهولت سن)
۲	کلی آیوت (Kelly Ayotte)	۲۰۱۱-۲۰۱۷	تحلیلگر ارشد در اندیشکده اسپن (Aspen)
۳	مکث باکوس (Max Baucus)	۱۹۷۹-۲۰۱۴	سفیر آمریکا در چین
۴	مارک بگیچ (Mark Begich)	۲۰۰۹-۲۰۱۵	مشاور سیاسی در مؤسسه حقوقی سونوسکی (Sonosky)
۵	جف بینگامن (Jeff Bingaman)	۱۹۸۳-۲۰۱۳	استاد مدرسه حقوق دانشگاه استنفورد
۶	باربارا باکسر (Barbara Boxer)	۱۹۹۳-۲۰۱۷	مشاور سیاسی
۷	اسکات براون (Scott Brown)	۲۰۱۰-۲۰۱۳	سفیر آمریکا در نیوزلند
۸	سکسی چمبلیس (Saxby Chambliss)	۲۰۰۳-۲۰۱۵	مشاور در مؤسسه حقوقی پایپر (Piper)
۹	دنیل کوتس (Daniel Coats)	۲۰۱۱-۲۰۱۷	مدیر اطلاعات ملی آمریکا
۱۰	تام کوبورن (Tom Coburn)	۲۰۰۵-۲۰۱۵	تحلیلگر ارشد مؤسسه تحقیقات سیاستگذاری منهن
۱۱	کنت کونارد (Kent Conard)	۱۹۸۷-۲۰۱۳	تحلیلگر ارشد اندیشکده «سیاستگذاری دوحزبی»
۱۲	جیم دومینت (Jim DeMint)	۲۰۰۵-۲۰۱۳	تحلیلگر ارشد مؤسسه تحقیقاتی CSG
۱۳	جان اینساین (John Ensign)	۲۰۰۱-۲۰۱۱	دامپزشک در پارک بوکا لس آنجلس
۱۴	ال فرانکن (Al Franken)	۲۰۰۹-۲۰۱۸	عدم فعالیت (دارای پرونده قضایی)
۱۵	کی هگن (Kay Hagan)	۲۰۰۹-۲۰۱۵	عدم فعالیت (ابتلا به بیماری صعب‌العلاج)
۱۶	تام هارکین (Tom Harkin)	۱۹۸۵-۲۰۱۵	فعالیت خیرخواهانه در مرکز نگهداری از معلولان
۱۷	کی هاجیسون (Kay Hutchison)	۱۹۹۳-۲۰۱۳	نماینده آمریکا در ناتو
۱۸	دنیل اینویه (Daniel Inouye)	۱۹۶۳-۲۰۱۲	فوت در اثنای خدمت (۲۰۱۲)
۱۹	مایک جوهانس (Mike Johanns)	۲۰۰۹-۲۰۱۵	مشاور در «آژانس دولتی تغییر هزاره» (فعالیت در عرصه فقرزدایی در دیگر کشورها)
۲۰	تیم جانوسن (Tim Johnson)	۱۹۹۷-۲۰۱۵	مشاور سیاسی
۲۱	جان کری (John Kerry)	۱۹۸۵-۲۰۱۳	وزیر امور خارجه آمریکا / مدیر اندیشکده کارنگی

ردیف	نام سناتور	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک سنا
۲۲	مارک کرک (Mark Kirk)	۲۰۱۷-۲۰۱۰	مدیر مؤسسه لابی‌گری
۲۳	هرب کهل (Herb Kohl)	۲۰۱۳-۱۹۸۹	مدیر بنیاد آموزشی هرب کهل
۲۴	جان کایل (John Kyle)	۲۰۱۳-۱۹۹۵	تحلیلگر ارشد اندیشکده «آمریکن انترپرایز»
۲۵	ماری لاندریو (Mary Landrieu)	۲۰۱۵-۱۹۹۷	تحلیلگر ارشد اندیشکده گنی (Genie)
۲۶	فرانک لاتنبرگ (Frank Lautenberg)	۲۰۱۳-۲۰۰۳	فوت در اثنای خدمت (۲۰۱۳)
۲۷	کارل لوین (Carl Levin)	۲۰۱۵-۱۹۷۹	مشاور در مؤسسه حقوقی میلر (Miller)
۲۸	جوزف لیبرمن (Joseph Lieberman)	۲۰۱۳-۱۹۸۹	مدیر مؤسسه تحقیقاتی No Labels
۲۹	ریچارد لوگار (Richard Lugar)	۲۰۱۳-۱۹۷۷	مدیر مرکز تحقیقاتی و سیاستگذاری لوگار
۳۰	باربارا میکولسکی (Barbara Mikulski)	۲۰۱۷-۱۹۸۷	استاد رشته سیاستگذاری عمومی دانشگاه جان هاپکینز
۳۱	بن نلسون (Ben Nelson)	۲۰۱۳-۲۰۰۱	مشاور در مؤسسه حقوقی لمسون (Lamson)
۳۲	مارک پرایور (Mark Pryor)	۲۰۱۵-۲۰۰۳	مشاور در مؤسسه حقوقی ونبل (Venable)
۳۳	هری رید (Hary Reid)	۲۰۱۷-۱۹۸۷	مشاور سیاسی
۳۴	جان راکفلر (John Rockefeller)	۲۰۱۵-۱۹۸۵	مدیر بنیاد راکفلر / عضو ارشد اندیشکده شورای روابط خارجی
۳۵	جف سشنز (Jeff Sessions)	۲۰۱۷-۱۹۹۷	دادستان کل آمریکا
۳۶	المپیا اسنو (Olympia Snowe)	۲۰۱۳-۱۹۹۵	تحلیلگر ارشد اندیشکده «سیاستگذاری دوحزبی»
۳۷	مارک اودال (Mark Udall)	۲۰۱۵-۲۰۰۹	عضو هیئت‌مدیره آکادمی Secure Set
۳۸	دیوید ویتتر (David Vitter)	۲۰۱۷-۲۰۰۵	مشاور در مؤسسه حقوقی نیوآورلانس
۳۹	جان والش (John Walsh)	۲۰۱۵-۲۰۱۴	مدیر توسعه روستایی وزارت کشاورزی آمریکا
۴۰	جیم وب (Jim Webb)	۲۰۱۳-۲۰۰۷	تحلیلگر ارشد «مؤسسه سیاست» دانشگاه هاروارد

نمودار ۱. برآورد کلی از وضعیت اشتغال سناتورها پس از ترک سنا (۲۰۱۱-۲۰۱۸)

اطلاعات جدول ۱ بیانگر آن است که از میان ۴۰ سناتوری که در بازه زمانی ۲۰۱۱ تا ابتدای ۲۰۱۸ بازنشسته شده یا شکست خورده‌اند، تنها ۵ نفر به دلایل مختلف، فعالیتی حرفه‌ای پس از ترک سنا نداشتند و دو نفر نیز به فعالیت‌های غیرمرتبط با سیاست و حکومتداری مشغول شدند. دیگر سناتورها (۳۳ سناتور) در سه حوزه «آکادمیک - تحقیقاتی»، «مشاوره سیاسی - حقوقی» و «مناصب دولتی» از دانش، تخصص و تجربه خود در طول خدمت در کنگره در دیگر حوزه‌ها استفاده کردند.

به‌طور کلی، براساس نتایج به‌دست آمده از جدول ۱ که در نمودار ۱ نمایش داده شده است، فعالیت آکادمیک و تحقیقاتی، پرطرفدارترین شغل در میان نمایندگان سابق کنگره به شمار می‌آید. در این میان، نمایندگان سابق کنگره حضور پررنگی در اندیشکده‌های مطرح آمریکایی به‌عنوان مدیر یا تحلیلگر ارشد دارند. در ایالات متحده و بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته، اتاق‌های فکر نقش متمایزی در سیاستگذاری داخلی و خارجی داشته و دولت‌ها بسیاری از موضوعات سیاستی را به این مؤسسات و اتاق‌های فکر برون‌سپاری می‌کنند. مضاف بر آنکه شمار فزاینده‌ای از کشورهای جهان درصدد استفاده از ظرفیت‌های اندیشکده‌های آمریکایی و اروپایی برای پیشبرد اهداف خود هستند و برای مثال، همواره شاهد اخباری درخصوص کمک‌های مالی هنگفت کشورهای عربی به اندیشکده‌های آمریکایی برای تصویرسازی مثبت و توجیه سیاست‌های داخلی و منطقه‌ای آن کشورها هستیم.^۱

پس از تمایل بالای نمایندگان سابق کنگره به فعالیت در حوزه آکادمیک و تحقیقاتی، ارائه مشورت‌ها و راهکارهای سیاسی به حزب متبوع و نامزدها و نمایندگان آن حزب و همچنین ارائه مشاوره‌های حقوقی به کمپانی‌ها و شرکت‌های آمریکایی و غیرآمریکایی در رتبه دوم

۱. درخصوص کمک مالی کشورهای عربی به اندیشکده‌های آمریکایی، ن.ک.:

<https://www.nytimes.com/2014/09/07/us/politics/foreign-powers-buy-influence-at-think-tanks.html>

اشتغال نمایندگان سابق در دوره پس از خدمت در کنگره قرار دارد. حضور و اشتغال در مناصب و سمت‌های دولتی در سطح ایالات و فدرال نیز از دیگر حوزه‌های شغلی نمایندگان کنگره به‌خصوص نمایندگان مجلس سنا پس از ترک خدمت از مجلسین قانونگذاری به شمار می‌آید.

همان‌طور که اشاره شد، در سطح مجلس نمایندگان نیز چنین رویه و روندی وجود دارد و اکثر نمایندگان بازنشسته و ترک خدمت، در مناصب مشورتی و تحقیقاتی فعالیت دارند. البته با توجه به تعداد زیاد قانونگذاران «مجلس نمایندگان» و همچنین دوره‌های کوتاه‌مدت خدمت در این مجلس (۲ سال)، باید انتظار داشت که افراد بیشتری در عرصه‌های دیگر حتی علاوه بر دسته‌بندی فوق فعالیت داشته باشند. برای مثال، رسانه‌های تصویری و مجازی یکی از عرصه‌هایی است که تعدادی از نمایندگان سابق مجلس نمایندگان آمریکا به‌عنوان مجری، کارشناس و حتی تهیه‌کننده برنامه‌های صوتی و تصویری مشغول به فعالیت هستند. برای مثال، «جو اسکارپورو»^۱، نماینده حزب جمهوریخواه در مجلس نمایندگان در سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۱ بوده است. وی پس از ترک کنگره در سال ۲۰۰۳ اقدام به ساخت و اجرای برنامه‌ای با عنوان «صبح جو»^۲ در شبکه تلویزیونی ان‌بی‌سی آمریکا کرد. در حال حاضر، این برنامه یکی از پربیننده‌ترین برنامه‌های صبحگاهی در آمریکا به شمار می‌رود.^۳

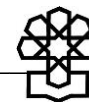
۳. وضعیت نمایندگان سابق کنگره (سازمانی)

علاوه بر آنکه هر نماینده و سناتور بازنشسته به‌صورت انفرادی سعی در بهره‌برداری از ظرفیت‌ها، تخصص و تجارب خود در عرصه‌های عمدتاً مرتبط با «لابی‌گری»، «روابط عمومی» و «تولید محتوا» دارند، با این حال نهادی با عنوان «انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا» در سال ۱۹۷۰ تأسیس شد تا از این رهگذر، دانش، تخصص، تجربه و در مجموع توانایی نمایندگان سابق کنگره در تدوین و اجرای برنامه‌ها و ابتکارهای ملی و همچنین پیشبرد سیاست خارجی ایالات متحده استفاده شود. در جدول ۲، اطلاعات مفید و موجزی درخصوص این انجمن آمریکایی ارائه شده است.

1. Joseph Scarborough
2. Morning Joe

۲. درخصوص برنامه «صبح جو» و میزان محبوبیت آن، ن.ک.:

<http://fortune.com/2017/07/05/morning-joe-best-highest-ratings-trump-tweets/>

جدول ۲. توضیحات در خصوص انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا^۱

انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا The United States Association of Former Members of Congress (FMC)	عنوان انجمن
	لوگو انجمن
http://usafmc.org/	وبسایت انجمن
۱۹۷۰ میلادی	تاریخ تأسیس انجمن
غیرانتفاعی؛ غیرحزبی؛ آموزشی؛ تحقیقاتی؛ اجتماعی	نوع انجمن
بیش از ۵۵۰ نماینده کنگره (سنا و مجلس نمایندگان)	تعداد اعضای انجمن
مؤسسات بین‌المللی تحقیقاتی، کمپانی‌های چندملیتی، بنگاه‌های اقتصادی، انجمن‌های نمایندگان سابق در دیگر کشورها و ...	حامیان و شرکای انجمن
۱. تقویت و حمایت از کنگره در انجام وظیفه قانونگذاری ۲. تعمیق فهم عوام در داخل و خارج از کشور در خصوص نظام دموکراتیک آمریکا ۳. تعامل با شهروندان از طریق آموزش‌های مدنی در خصوص کنگره و خدمات بخش عمومی و دولتی	وظایف و مأموریت‌های انجمن
• برنامه‌های ملی ۱. گفتگو با دانشجویان کالج‌ها و سخنرانی در دانشگاه‌ها با محوریت سیاست و دولت ۲. گفتگو با مردم در خصوص موضوعات و مسائل فدرالی و ایالتی ۳. ترغیب جوامع به خصوص جوانان آمریکایی به مشارکت سیاسی و جلب حمایت آنها برای دولت آمریکا ۴. ارتباط مستمر نمایندگان سابق با نمایندگان کنونی در کنگره • برنامه‌های بین‌المللی ۱. کمک به دموکراسی‌های نوظهور در تثبیت رژیم نمایندگی در این کشورها ۲. برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای نمایندگان منتخب در دیگر کشورها ۳. نظارت بر انتخابات کشورها از جمله عراق، اوکراین و افغانستان ۴. گفتگو با دانشجویان کالج‌ها و سخنرانی در دانشگاه‌های خارجی (بریتانیا، کانادا، آلمان، چین، اردن، ایرلند، مکزیک و ترکیه) با محوریت تصویرسازی مثبت از دولت آمریکا در میان جوانان دیگر کشورها ۵. همکاری و مشارکت با نمایندگان سابق در دیگر کشورها از جمله آلمان، ژاپن و کره جنوبی در قالب گروه‌های مطالعاتی، تبادل تجربیات و برگزاری نشست‌های سالیانه بین پارلمانی در خصوص موضوعات مشترک و تحولات بین‌المللی	برنامه‌های انجمن
مستقل از کنگره؛ معاف از مالیات؛ تأمین بودجه از طریق حق عضویت، اعانه، کمک‌های مالی بنگاه‌های اقتصادی و افراد، اسپانسرینگ، فعالیت‌های داوطلبانه نمایندگان سابق و ...	بودجه انجمن

۱. اطلاعات این جدول از وبسایت انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا استخراج شده است.

یکی از وظایف اصلی «انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا» ایجاد ارتباط دائمی و مستمر نمایندگان سابق با نمایندگان کنونی و در واقع حضور این نمایندگان بازنشسته در کنگره است. این موضوع بالقوه باعث شده تا نمایندگان قدیمی از ظرفیت لابی‌گری برخوردار شوند و از این رو، حمایت بیش از ۲۰۰ مؤسسه، سازمان غیردولتی، بنگاه، شرکت و کمپانی آمریکایی و بین‌المللی از این انجمن بی‌ارتباط با این ظرفیت بالقوه نمایندگان بازنشسته نیست.

در مجموع، این انجمن با هدف بهره‌برداری از تجربه و تخصص نمایندگان سابق سنا و مجلس نمایندگان تأسیس شده و سعی می‌کند ضمن ارائه تصویری مثبت از سیاست و حکومت در آمریکا به افکار عمومی داخلی و خارجی، منافع افراد حقیقی و حقوقی را از طریق لابی‌گری در سطح کنگره پیگیری و تضمین کند؛ این موضوع عامل حیات و بقای این انجمن و حمایت گسترده مالی و غیرمالی از آن است.

جمع‌بندی

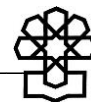
کنگره کانون لابی‌گری در آمریکا به شمار می‌آید و هر نماینده بالقوه ظرفیت تبدیل شدن به یک لابی‌گر را دارد. همین وضعیت و شرایط بهتری برای نمایندگان سابق کنگره وجود دارد که از طریق فعالیت مستقل یا در چارچوب «انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا» بتوانند در وهله اول منافع خود و نیز مشتریان خود را در سطح کنگره تأمین کنند و سپس دانش، تخصص، تجربه و ارتباطات خود را در خدمت سیاست داخلی و خارجی آمریکا درآورند.

از سوی دیگر، بیش از ۵۵۰ نماینده سابق کنگره در قالب «انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا» سعی در پیشبرد دیپلماسی پارلمانی دارند و همزمان در تلاش هستند تا راهبردهای کلان ایالات متحده را در چارچوب دیپلماسی عمومی در دیگر کشورها و جوامع هدف پیاده‌سازی کنند. همین رویه به صورت مستقل از سوی نمایندگان سابقی که هم‌اکنون در قالب فعالیت‌های تحقیقاتی و مشورتی مشغول به فعالیت هستند نیز انجام می‌گیرد.

در مجموع، با توجه به حضور بیش از ۹۰ درصد از نمایندگان سابق کنگره آمریکا در فعالیت‌های جدید و همچنین حمایت مالی و غیرمالی افراد حقیقی و حقوقی متعدد از انجمن نمایندگان سابق کنگره آمریکا، بعید به نظر می‌رسد که این نمایندگان از لحاظ معیشتی و درآمدی در مضیقه بوده یا با مشکلاتی از این دست روبرو باشند. ناگفته نماند که نمایندگان سابق کنگره مشمول دریافت حقوق و مزایای بازنشستگی بوده و با توجه به نوع بیمه تحت پوشش، سوابق و خدمات، حقوقی بین ۴۵ تا ۷۵ هزار دلار در سال دریافت می‌کنند.^۱

۱ در خصوص گزارش رسمی کنگره درباره حقوق بازنشستگی نمایندگان، ن.ک.:

<https://www.senate.gov/CRSPubs/ac0d1dd5-7316-4390-87e6-353589586a89.pdf>

وضعیت نمایندگان سابق پارلمان انگلیس

در این بخش، وضعیت شغلی - معیشتی نمایندگان سابق پارلمان انگلیس، با تأکید بر مجلس عوام این کشور بررسی می‌شود. برخلاف نظام سیاسی آمریکا که مبتنی بر دو حزب است، تعدد احزاب، ویژگی نظام سیاسی انگلیس به شمار می‌آید و در حال حاضر (۲۰۱۸)، نمایندگانی از ۹ حزب در مجلس عوام انگلیس حضور دارند. باین حال، دو حزب «محافظه‌کار» و «کارگر» بیشترین کرسی‌های مجلس را در اختیار خود دارند و به ترتیب حزب حاکم و حزب اپوزیسیون به شمار می‌آیند. همچنین برخلاف ایالات متحده که نمایندگان زمان طولانی‌تری به‌عنوان نماینده در کنگره حضور دارند، تغییرات نمایندگان در انگلیس نسبتاً بیشتر است، مضاف بر اینکه تعدد احزاب عاملی بر تشدید رقابت‌ها و جابجایی نمایندگان به شمار می‌آید.

جدیدترین دور مجلس عوام انگلیس از سال ۲۰۱۷ آغاز و به‌صورت طبیعی تا سال ۲۰۲۲ ادامه خواهد داشت. باین حال، مبنای اطلاعات و تحلیل این بخش براساس انتخابات سراسری است که در سال ۲۰۱۵ برگزار شد. براساس گزارش مجلس عوام انگلیس در سال ۲۰۱۷، تعداد نمایندگان در قید حیاتی که در بازه زمانی ۱۹۷۰ تا ۲۰۱۵ از این مجلس بازنشسته شده یا در جریان انتخابات پارلمانی شکست خورده‌اند، بالغ بر ۹۵۴ نفر است. از این تعداد، ۱۷۴ نماینده مجلس عوام در انتخابات سال ۲۰۱۵ بازنشسته شده یا شکست خورده‌اند و از این‌رو در دور بعدی پارلمان (۲۰۱۷-۲۰۱۵) حضور نداشتند. همچنین براساس این گزارش پارلمانی، متوسط دوره نمایندگی در مجلس عوام، ۱۸/۴ سال است، باین حال نمایندگانی با دوره خدمت بیش از ۳۵ سال نیز در مجلس عوام حضور داشته و دارند. به‌دلیل گستردگی تعداد نمایندگان سابق مجلس عوام انگلیس (۱۷۴ نفر)، در بخش مربوط به مشاغل کنونی نمایندگان سابق که در قالب جدول ۳ ارائه شده است، صرفاً به وضعیت نمایندگان سابق حزب محافظه‌کار که در سال ۲۰۱۵ بازنشسته شده یا در انتخابات شکست خورده‌اند، اشاره شده است؛ باین حال، در نمودار ۲ که مربوط به برآورد و ارزیابی کلی از وضعیت اشتغال نمایندگان سابق مجلس عوام است، وضعیت شغلی تمامی ۱۷۴ نماینده این مجلس پس از ترک خدمت از مجلس عوام لحاظ شده است. شایان ذکر است که اطلاعات درخصوص شغل کنونی این نمایندگان سابق انگلیسی از منابع معتبر مختلف (وب‌سایت‌های شخصی، پایگاه‌های خبری و ...) استخراج شده است.

همچنین، علاوه بر اشاره به وضعیت شغلی نمایندگان سابق مجلس عوام، توضیحاتی درخصوص «انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس» به‌عنوان تنها سازمانی که از اعضای آن را نمایندگان سابق مجلس عوام تشکیل می‌دهند، ارائه شده است. علاوه بر این، دو سازوکار مرتبط با نمایندگان سابق پارلمان انگلیس با عنوان «تردد نمایندگان سابق» و «شورای خصوصی سلطنتی انگلیس» مورد اشاره قرار گرفته است. پیش از اشاره به وضعیت شغلی نمایندگان سابق مجلس عوام و همچنین بررسی

سازمان‌ها، سازوکارها و طرح‌های مذکور، به اختصار ساختار پارلمان انگلیس در ادامه بررسی شده است.

۱. ساختار پارلمان انگلیس^۱

پارلمان انگلیس بالاترین نهاد قانونگذاری در پادشاهی متحد و مستعمرات آن است. پارلمان انگلیس از دو مجلس عوام و اعیان (لردها) تشکیل شده است. اعضا و نمایندگان مجلس عوام هر ۵ سال توسط مردم انتخاب می‌شوند. اما مجلس اعیان از لردها و افراد بلندپایه تشکیل شده و اعضای این مجلس توسط مردم انتخاب نمی‌شوند. به‌طور کلی مجلس عوام از اهمیت بیشتری نسبت به مجلس اعیان برخوردار بوده و قدرت مجلس اعیان محدود شده است؛ اما هر دو مجلس مسئول وضع قوانین و دیگر وظایف هستند.

مجلس عوام که به خانه مردم نیز از آن یاد می‌شود، به‌صورت ثابت ۶۵۰ کرسی دارد (۵۳۳ حوزه انتخاباتی در انگلستان، ۵۹ حوزه در اسکاتلند، ۴۰ حوزه در ولز و ۱۸ حوزه در ایرلند شمالی). انتخابات نمایندگان مجلس در انگلیس در یک انتخابات یک مرحله‌ای صورت می‌گیرد. در حال حاضر، حزب محافظه‌کار، حزب کارگر و حزب ملی اسکاتلند، سه حزب بزرگ این مجلس به حساب می‌آیند.

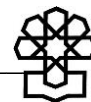
مجلس اعیان انگلیس یا مجلس لردها، تالار دوم پارلمان انگلیس محسوب می‌شود. برخلاف مجلس عوام، اعضای این مجلس دارای تعداد مشخصی نیست و ممکن است هر بار تغییر کند. در حال حاضر (۲۰۱۸)، مجلس اعیان انگلیس شامل ۷۸۵ عضو است. همان‌طور که گفته شد اعضای این مجلس توسط مردم انتخاب نمی‌شوند. ۹۲ تن از اعضای این مجلس، به‌صورت موروثی پست نمایندگی را در اختیار دارند، اما اکثریت این مجلس را افرادی تشکیل می‌دهند که دارای عناوینی مانند دوک، کنت، بارون یا اسقف هستند. وظیفه اصلی اعضای مجلس اعیان، بررسی و تبادل نظر درباره قوانین پیشنهادی جدید است تا عادلانه بودن آنها تأیید شوند. برخی از قوانین ابتدا به مجلس اعیان فرستاده می‌شوند تا حجم کاری میان دو مجلس عوام و اعیان، تعادل برقرار شود.

در آخرین انتخابات پارلمانی که در ژوئن ۲۰۱۷ برگزار شد، حزب محافظه‌کار از ۶۵۰ کرسی پارلمان، ۳۱۷ کرسی و حزب کارگر، ۲۶۲ کرسی را به خود اختصاص دادند. همچنین حزب ملی اسکاتلند ۳۵ کرسی، حزب لیبرال دمکرات ۱۲ کرسی و سایر احزاب و شخصیت‌های مستقل ۲۴ کرسی کسب کردند.

۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان انگلیس (مستقل)

برخلاف نظام سیاسی و حزبی آمریکا که نمایندگان در طول خدمت و حضور در کنگره، جلسات حزبی

۱. مطالب این بخش از منابع معتبر اینترنتی و مقالات فارسی و انگلیسی استخراج شده است.

برگزار نمی‌کنند و عملاً پس از ترک کنگره نیز پیوندهای حزبی بیش‌ازپیش گسسته می‌شود، نمایندگان مجلس عوام انگلیس تعلق و تعهد حزبی به‌مراتب بیشتری داشته و دارند و حتی پس از ترک مجلس عوام، فعالیت حزبی را کنار نگذاشته و غالباً مشاغل جدید خود را پس از بازنشستگی درون همان ساختار حزب تعریف می‌کنند. برای مثال، چنانچه نماینده‌ای از حزب محافظه‌کار، مجلس عوام را ترک کرده و قصد دارد در حوزه تحقیقاتی و اتاق فکر فعالیت داشته باشد، در اندیشه‌هایی مشغول به کار می‌شود که مستقیماً به حزب محافظه‌کار مرتبط بوده و یا اینکه به لحاظ ایدئولوژیک با این حزب قرابت دیدگاهی دارد.^۱ خاطر نشان می‌شود که این موضوع یک رویه ثابت نبوده و حتی مثال‌های متعددی در نقض آنچه اشاره شد، می‌توان بیان کرد؛ باین‌حال، فعالیت درون‌حزبی به‌طور گسترده یک موضوع غیرقابل‌انکار در نظام سیاسی به‌خصوص نظام قانونگذاری انگلیس برای نمایندگان ادوار پیشین مجلس عوام به شمار می‌آید.

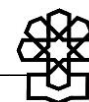
در جدول ۳ وضعیت اشتغال کنونی نمایندگان حزب محافظه‌کار مجلس عوام انگلیس که در سال ۲۰۱۵ میلادی ترک خدمت کرده‌اند، تشریح شده است. باین‌حال در نمودار ۲، برآوردی کلی از وضعیت شغلی ۱۷۴ نماینده مجلس عوام که در سال ۲۰۱۵ بازنشسته شده یا در انتخابات شکست خورده‌اند، ارائه شده است.

۱. در این خصوص، ن.ک.:

جدول ۳. وضعیت اشتغال نمایندگان حزب محافظه‌کار پس از ترک مجلس عوام انگلیس

ردیف	نام نماینده	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک مجلس عوام
۱	تونی بالدري (Tony Baldry)	۱۹۸۳-۲۰۱۵	رئیس شورای کلیسای انگلیس
۲	گرگوری بارکر (Gregory Barker)	۲۰۰۱-۲۰۱۵	نماینده مجلس اعیان
۳	برایان بینلی (Brian Binley)	۲۰۰۵-۲۰۱۵	مشاور سیاسی در مؤسسه ساورین (Sovereign)
۴	ایدن برلی (Aidan Burley)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مدیریت بنگاه اقتصادی فربکشن (Friction)
۵	دان بایلیز (Dan Byles)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور در مؤسسه فناوری Living Plan
۶	نیک دو بوا (Nick de Bois)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور سیاسی و تولیدکننده برنامه تلویزیونی
۷	لورن فولبروک (Lorraine Fullbrook)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور سیاسی و اجتماعی
۸	ویلیام هیگ (William Hague)	۱۹۸۹-۲۰۱۵	نماینده مجلس اعیان
۹	مارک هوبان (Mark Hoban)	۲۰۰۱-۲۰۱۵	مدیر بورس لندن
۱۰	کریس کلی (Chris Kelly)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور سیاسی
۱۱	اندرو لنسلی (Andrew Lansley)	۱۹۹۷-۲۰۱۵	نماینده مجلس اعیان
۱۲	جسیکا لی (Jessica Lee)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور حقوقی در مؤسسه کاوینگتون
۱۳	ماری مک لود (Mary Macleod)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور سیاسی
۱۴	استفن موسلی (Stephen Mosley)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور سیاسی
۱۵	بروکس نیومارک (Brooks Newmark)	۲۰۰۵-۲۰۱۵	مدیر شرکت کارآفرینی
۱۶	استفن اُ براین (Stephen O'Brien)	۱۹۹۹-۲۰۱۵	مشاور ارشد سیاسی
۱۷	اریک الرنشاو (Eric Ollerenshaw)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور حقوقی در مؤسسه وایزلتون
۱۸	جیمز پیس (James Paice)	۱۹۸۷-۲۰۱۵	نماینده مجلس اعیان
۱۹	سایمون ریول (Simon Reeve)	۲۰۱۰-۲۰۱۵	مشاور سیاسی
۲۰	هاف رابرتسون (Hugh Robertson)	۲۰۰۱-۲۰۱۵	تحلیلگر ارشد مؤسسه Policy Exchange
۲۱	دیوید رافلی (David Ruffley)	۱۹۹۷-۲۰۱۵	نماینده مجلس اعیان

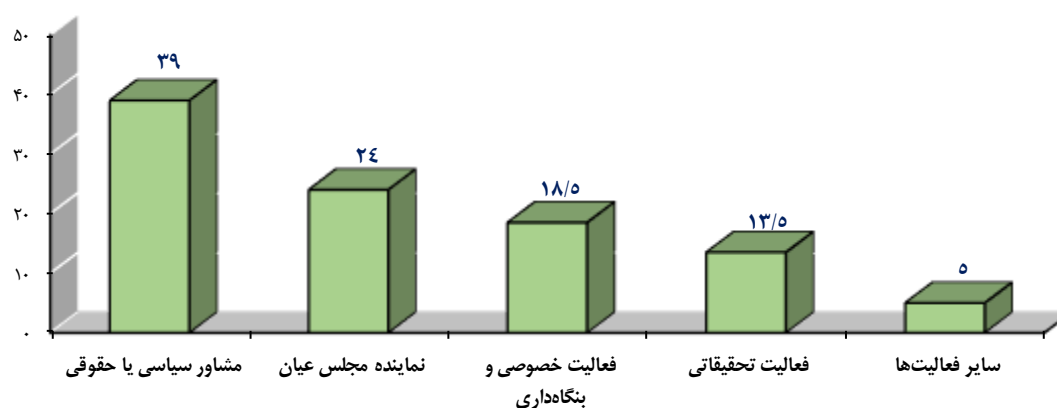

ردیف	نام نماینده	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک مجلس عوام
۲۲	لورا سندیز (Laura Sandys)	۲۰۱۵-۲۰۱۰	مدیر مؤسسه مشاوره سندیز
۲۳	لی اسکات (Lee Scott)	۲۰۱۵-۲۰۰۵	نماینده مجلس اعیان
۲۴	ریچارد شپرد (Richard Shepherd)	۲۰۱۵-۱۹۷۹	مشاور ارشد سیاسی
۲۵	مارک سایموندز (Mark Simmonds)	۲۰۱۵-۲۰۰۱	نماینده مجلس اعیان
۲۶	جان استانلی (John Stanley)	۲۰۱۵-۲۰۰۱	مشاور حقوقی در مؤسسه آکسفورد
۲۷	پائول اوپال (Paul Uppal)	۲۰۱۵-۲۰۱۰	مدیر بنیاد کارآفرینی اوپال
۲۸	رابرت والتر (Robert Walter)	۲۰۱۵-۱۹۹۷	تحلیلگر ارشد مؤسسه مطالعات اصلاحات اروپایی
۲۹	مایک ویتزلی (Mike Weatherley)	۲۰۱۵-۲۰۱۰	مشاور حقوقی در مؤسسه هگلتون
۳۰	دیوید ویلت (David Willetts)	۲۰۱۵-۱۹۹۲	مشاور ارشد سیاسی
۳۱	جورج یونگ (George Young)	۲۰۱۵-۱۹۷۴	نماینده مجلس اعیان

نمودار ۲. برآورد کلی از وضعیت اشتغال نمایندگان پس از ترک مجلس عوام انگلیس در سال ۲۰۱۵

(درصد)

در نمودار ۲ به وضعیت شغلی ۱۷۴ نماینده مجلس عوام که در سال ۲۰۱۵ بازنشسته شده یا در انتخابات شکست خورده‌اند، اشاره شده است. بر این اساس، نزدیک به ۴۰ درصد از این نمایندگان، مشاور سیاسی و حقوقی شدند. شایان ذکر است که اکثریت آن نمایندگانی که به مشاوره سیاسی روی آورده‌اند، درون حزب متبوع خود فعالیت داشته و راهکارهای سیاسی و تجارب حرفه‌ای خود را در

اختیار نامزدها و نمایندگان حزب قرار می‌دهند. افزون بر این موضوع، این مشاوران سیاسی و حقوقی از امتیاز «لابی‌گری» در بین هم‌حزبی‌های خود نیز برخوردار هستند. به عبارت دیگر، نمایندگان سابق مجلس عوام با بهره‌برداری از امتیاز دسترسی به دیگر نمایندگان که هم‌اکنون در پارلمان حضور دارند در تلاش هستند تا خود را به‌عنوان یک عنصر لابی‌گر معرفی کرده و منافع افراد حقیقی و حقوقی متعدد انگلیسی و غیرانگلیسی را پیگیری و تأمین کنند.^۱

به‌دلیل ساختار سیاسی انگلیس، این امتیاز برای نمایندگان مجلس عوام وجود دارد که با دریافت امتیازاتی از سوی ملکه و بنا به توصیه نخست‌وزیر، تبدیل به نماینده مادام‌العمر در مجلس اعیان (لردها) شوند. از این‌رو، ۲۴ درصد از ۱۷۴ نماینده مجلس عوام که در انتخابات سراسری سال ۲۰۱۵ بازنشسته شده یا در انتخابات شکست خورده‌اند، به توصیه نخست‌وزیر وقت، دیوید کامرون، به عضویت مجلس اعیان درآمدند.

گرایش نمایندگان سابق مجلس عوام به فعالیت خصوصی و بنگاهداری یکی از نقاط تمایز آنها با نمایندگان سابق کنگره آمریکا به شمار می‌آید که این تفاوت و تمایز غالباً ریشه در روحیه تاجرمانانه انگلیسی‌ها دارد. فعالیت‌های تحقیقاتی عمدتاً مبتنی بر حضور نمایندگان سابق در اندیشکده‌ها و اتاق‌های فکر انگلیسی است، با این ویژگی که نماینده هر حزب در اندیشکده همان حزب یا همسو با آن حزب فعالیت می‌کند. برای مثال، حزب محافظه‌کار، اندیشکده‌ای به نام «شورای خاورمیانه حزب محافظه‌کار» دارد و تمامی مدیران و تحلیلگران ارشد آن از حزب محافظه‌کار و عمدتاً نمایندگان سابق پارلمان هستند. وظیفه اصلی این حزب تعیین خط‌مشی و سیاست‌های حزب محافظه‌کار در غرب آسیا به‌عنوان حزب حاکم است.

در نهایت آنکه به‌دلیل ماهیت نظام سیاسی انگلیس، نمایندگان پارلمان همزمان عهده‌دار یک منصب دولتی نیز هستند. این بدین معنی است که نمایندگانی که اعلام بازنشستگی کرده یا در انتخابات شکست می‌خورند، نخواهند توانست عهده‌دار منصب و سمت دولتی باشند. از این‌روست که در انگلیس برخلاف آمریکا و بسیاری از دیگر کشورها، گزینه «فعالیت و منصب دولتی» عملاً گزینه‌ای دست‌نیافتنی برای نمایندگان سابق پارلمان، اعم از مجالس عوام و عیان، به حساب می‌آید.

۱. درخصوص نقش نمایندگان سابق پارلمان بریتانیا در عرصه لابی‌گری، ن.ک.:

<https://www.theguardian.com/politics/2017/jul/31/labour-mp-barry-sheerman-first-serving-politician-registered-lobbyist>

۳. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان انگلیس (سازمانی)

همانند آمریکا، نمایندگان سابق مجلس عوام انگلیس نیز بر این باورند که آنها می‌توانند از دانش، تخصص و تجربه قانونگذاری خود در عرصه‌هایی نظیر لابی‌گری استفاده کنند. گرایش و تمایل حدود ۴۰ درصدی نمایندگان سابق به ارائه مشاوره‌های سیاسی و حقوقی گواه این مدعاست. با این حال، دو سازوکار و طرح غیرمستقیم برای نمایندگان پارلمان انگلیس تعریف شده تا بتوانند ضمن حضور در عرصه سیاست و قانونگذاری، پیگیر منافع فردی یا جمعی بوده و از توانمندی‌های خود در راستای تأثیرگذاری بر هم‌حزبی‌های خود و همچنین اعمال نفوذ بر روند تصویب لوایح و طرح‌ها و در مجموع لابی‌گری بهره‌برداری حداکثری نمایند. نخستین سازوکار، تأسیس نهادی با عنوان «انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس»، مشابه با نمونه آمریکایی آن و دومین آن، طرحی با عنوان «تردد نمایندگان سابق» است.

الف) انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس^۱

در خصوص این انجمن، اطلاعات زیادی منتشر نشده و وبسایت رسمی آن نیز از دسترس خارج است. با این حال، خانم «الیزابت پیکاک»^۲، رئیس کنونی انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس، در گفتگو با وبسایت خبری «Politics Home»، توضیحاتی در خصوص این انجمن ارائه کرده است. اهم اظهارات مشارالیه در جدول ۴ اشاره شده است.^۳

---

1. Association of Former Members of Parliament
2. Elizabeth Peacock

۳. برای مشاهده متن مصاحبه، ن.ک.:

<https://www.politicshome.com/organisation/association-former-members-parliament>

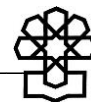
جدول ۴. توضیحات در خصوص انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس

<p>❖ انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس در سال ۲۰۰۳ میلادی با عضویت نمایندگان سابق مجلس عوام انگلیس تأسیس شده است.</p>
<p>❖ انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس فصلنامه‌ای به اسم «نظم! نظم!» منتشر می‌کند. در این مجله، موضوعات مختلف داخلی و خارجی پوشش داده می‌شود. آخرین شماره این فصلنامه مربوط به زمستان ۲۰۱۷ بوده و در ۱۶ صفحه به موضوعاتی همچون فعالیت‌های نمایندگان سابق پارلمان، تغییرات سیاسی در انگلیس از سال ۱۹۶۴، بحران کره شمالی و ... پرداخته است.^۱</p>
<p>❖ انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس دیدارهای منظم و دوره‌ای بین نمایندگان سابق و نمایندگان کنونی مجلس عوام در خصوص موضوعات مختلف داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی برگزار می‌کند.</p>
<p>❖ انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس همچنین دیدارها و نشست‌هایی با نمایندگان سابق دیگر کشورهای اروپایی با هدف تبادل نظر، تقویت دوستی و بهبود روابط دوجانبه برگزار می‌کند.</p>
<p>❖ انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس، مؤسسه خیریه‌ای با عنوان «تراست توسعه پارلمانی» در سال ۲۰۱۵ میلادی به ثبت رسانده است. مأموریت اصلی این تراست، ایجاد ارتباط بین مدارس، دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها با پارلمان انگلیس با هدف فهم بهتر دموکراسی پارلمانی از سوی نسل جوان است. این مأموریت از طریق گفتگو و مباحث نمایندگان سابق پارلمان - بدون در نظر گرفتن تعلقات حزبی - با نوجوانان و جوانان انگلیسی در خصوص موضوعاتی نظیر سیاست، حکومت، پارلمان و نمایندگان انگلیس صورت می‌گیرد.</p>
<p>❖ «تراست توسعه پارلمانی» همچنین با هدف بهره‌مندی از دانش، مهارت و تجربه نمایندگان سابق در ظرفیت‌سازی و اجرای برنامه‌های حکمرانی خوب در کشورهای دیگر تأسیس شده است. این تراست پروژه‌هایی در اوگاندا، لیبی، سودان جنوبی و عمان اجرا کرده است.</p>

براساس اطلاعات مندرج در جدول ۴، اهداف، برنامه‌ها و کارویژه‌های انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس، مشابهت و قرابت بسیاری با نمونه آمریکایی آن دارد؛ به طوری که هر دو انجمن سعی در ارتقای آگاهی نسل جوان در خصوص سیاست و حکومت و همچنین اجرای برنامه‌های توسعه‌ای در دیگر کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته دارند.

علاوه بر این، انجمن نمایندگان سابق پارلمان انگلیس در تلاش برای حفظ روابط بین نمایندگان سابق و کنونی با هدف تقویت قدرت لابی‌گری و تأثیرگذاری نمایندگان بازنشسته بر نمایندگان شاغل در مجلس عوام انگلیس است. این موضوع باعث می‌شود تا جایگاه این انجمن نزد افراد حقیقی و حقوقی بیشتر مورد توجه قرار گیرد و آنها برای تضمین و پیشبرد منافع خود به این انجمن گرایش پیدا کنند.

۱. برای مشاهده متن کامل آخرین شماره فصلنامه، ن.ک.:

با وجود این، سازوکار نسبتاً مشابه دیگری برای دسترسی و ارتباط نمایندگان سابق با نمایندگان کنونی و همچنین حضور در پارلمان ایجاد شده است که از آن با عنوان طرح «تردد نمایندگان سابق» یاد می‌شود.

ب) طرح «تردد نمایندگان سابق»^۱

طرح تردد نمایندگان سابق در سال ۲۰۰۴ از سوی پارلمان انگلیس اجرایی شد. هدف از اجرای این طرح، تسهیل تعامل میان نمایندگان سابق با نمایندگان کنونی در محل پارلمان است. این طرح صرفاً مخصوص افرادی است که یک دور کامل نماینده پارلمان بوده‌اند. نمایندگانی که در این طرح ثبت‌نام کنند امکان دسترسی به تالار اصلی مجلس و کمیته‌ها را دارند.^۲ چنانچه ثبت‌نام‌کنندگان در این طرح سابقه بیش از پانزده سال نمایندگی داشته باشند، امکان استفاده از کافه تریا و اگر سابقه ده سال نمایندگی داشته باشند، امکان استفاده از سالن پذیرایی برای مراجعان، بدون همراه داشتن مهمان را در هر زمان خواهند داشت.^۳

به‌رغم آنکه یکی از اصلی‌ترین محدودیت‌های طرح «تردد نمایندگان سابق» عدم لابی‌گری این افراد در داخل پارلمان است، اما براساس گزارش «اداره روزنامه‌نگاری تحقیقی»، بیش از ۲۰ درصد از نمایندگان که در سال ۲۰۱۰ میلادی، پارلمان را ترک کرده و از طرح «تردد نمایندگان سابق» استفاده می‌کنند، در شرکت‌های لابی‌گری، روابط عمومی و مشاوره‌ای فعال هستند^۴ و منافع شرکت‌ها و گروه‌های مختلف را به‌واسطه نفوذ در پارلمان پیگیری می‌کنند.

برای مثال، جان آستین، نماینده حزب کارگر در مجلس عوام انگلیس از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۰ میلادی بود. وی هم‌اکنون عضو کمیته اجرایی «شورای پیشبرد فهم بین اعراب و انگلیسی‌ها»^۵ بوده و همزمان از مزایای طرح «تردد نمایندگان سابق» نیز استفاده می‌کند. بنا به گفتگوی وی با وب‌سایت «اداره روزنامه‌نگاری تحقیقی»، نامبرده به‌صورت منظم در پارلمان حاضر شده و با حضور در نشست‌های مرتبط با منطقه غرب آسیا و جهان عرب، به بیان دیدگاه‌های خود، استماع دیدگاه‌های نمایندگان پارلمان و تبادل نظر با آنان می‌پردازد.^۶

براساس گزارش رسمی پارلمان انگلیس، در حال حاضر (آوریل ۲۰۱۸) بالغ بر ۴۳۱ نماینده سابق

1. Former Members' Passes

۲. درخصوص میزان دسترسی نمایندگان سابق به بخش‌های مختلف پارلمان بریتانیا، ن.ک.:
<https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2011-12-14/members-passes-explained>

۳. درخصوص میزان دسترسی نمایندگان سابق به بخش‌های مختلف پارلمان بریتانیا، ن.ک.:
<https://www.parliament.uk/documents/foi/152932.pdf>

۴. درخصوص میزان لابی‌گری نمایندگان در سطح پارلمان بریتانیا، ن.ک.:
<https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2011-12-14/analysis-former-mps-where-are-they-now>

5. Council for the Advancement of Arab-British Understanding

۶. برای مشاهده این مصاحبه، ن.ک.:
<https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2011-12-14/analysis-former-mps-where-are-they-now>

مجلس عوام انگلیس از طرح «تردد نمایندگان سابق» برای حضور در ساختمان مجلس و گفتگو با همکاران خود و دیگر نمایندگان استفاده می‌کنند.^۱ علاوه بر این دو سازوکار و طرح، در انگلیس نهادی با عنوان «شورای خصوصی انگلیس»^۲ متشکل از نمایندگان سابق و کنونی مجلسین انگلیس شکل گرفته است. این شورا در خصوص مقرراتی که نمی‌توان به دلیل حساسیت موضوع به‌سادگی در جلسات علنی پارلمان مطرح کرد، مقررات را در قالبی دیگر به‌عنوان دستورهای که در حکم قانون است معرفی کرده و به اجرا می‌گذارد.

ج) شورای خصوصی انگلیس

ریشه‌های شورای خصوصی انگلیس به قرن سیزدهم میلادی باز می‌گردد و شاهان به‌طور سنتی و بدون اعتنا به پارلمان، از طریق شورای خصوصی حکومت می‌کردند. اما با تغییرات بنیادین در سال ۱۶۸۸ و شکل‌گیری نظام پارلمانی در انگلیس با اینکه نقش شورای خصوصی در امور روزمره حکومتی کاهش یافته است، تصمیمات مهم در خصوص مسائل استراتژیک و یا امنیت ملی از طریق این شورا و خارج از نظام پارلمانی، انجام می‌گیرد.

دستورات شورای خصوصی که می‌توانند جنبه‌های تقنینی، اجرایی و یا قضایی داشته باشند، در حکم قانون مصوب پارلمان هستند. اعضای کنونی شورا بیش از ۶۵۰ نفر هستند که به‌طور مادام‌العمر توسط ملکه منسوب می‌شوند. از جمله اعضای شورای خصوصی، نمایندگان کنونی و پیشین مجلسین انگلیس، اعضای کابینه فعلی و کابینه‌های پیشین و رهبران کلیسا هستند.

بدین ترتیب، با وجود شورای خصوصی، دست دولت عملاً باز است که با انعطاف‌پذیری کامل، مقرراتی را که نمی‌توان به دلیل حساسیت موضوع به‌سادگی در جلسات علنی پارلمان مطرح کرد، در قالبی دیگر به‌عنوان دستوراتی که در حکم قانون است معرفی کند و به اجرا بگذارد. موضوعات مورد بحث در شورای خصوصی سری تلقی می‌شوند و برخلاف مذاکرات پارلمان قابل نقل توسط اعضا، یا قابل انتشار نیستند.

شورای خصوصی انگلیس یکی دیگر از بسترهایی به شمار می‌آید که نمایندگان سابق مجلس عوام می‌توانند در قانونگذاری به‌خصوص قوانین راهبردی و کلان اعمال نظر و نفوذ کنند.

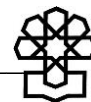
جمع‌بندی

براساس آنچه اشاره شد، یکی از امتیازات ویژه که پارلمان انگلیس برای نمایندگان سابق در نظر گرفته

۱. در خصوص آمار نمایندگان بهره‌مند از طرح «تردد نمایندگان سابق»، ن.ک.:

<https://www.parliament.uk/site-information/foi/transparency-publications/hoc-transparency-publications/former-mp-passes/>

2. Privy Council of the United Kingdom

است، حق دسترسی آنها به بخش‌هایی مختلف پارلمان و نمایندگان کنونی آن است. این موضوع باعث می‌شود تا نمایندگان سابق ضمن پیگیری فعالیت‌ها و شغل‌های خود، دسترسی به قانونگذاری و قانونگذار داشته باشند و تردیدی نیست که این وضعیت برای آن دسته از نمایندگان سابقی که روی به فعالیت‌های اقتصادی و بنگاهداری آورده‌اند، یک مزیت مطلوب به حساب می‌آید. افزون بر آن چنین دسترسی منتج به تبدیل بالقوه هر نماینده به یک نیرو و عامل لابی‌گر شده است. در نهایت آنکه، نمایندگان سابق مجلس عوام انگلیس مشمول دریافت حقوق و مزایای بازنشستگی بوده و با توجه به امتیازات مختلف و سنوات نمایندگی، حداقل حقوقی نزدیک به ۳۲ هزار پوند در سال دریافت می‌کنند.

وضعیت نمایندگان سابق پارلمان اروپا

این بخش اختصاص به بررسی وضعیت شغلی - معیشتی نمایندگان سابق پارلمان اروپا دارد. همان‌طور که در بخش بعدی به اختصار اشاره شده است، در مقایسه با دیگر نهادهای اصلی اتحادیه اروپا، قدرت و تأثیرگذاری پارلمان اروپا به مراتب کمتر است؛ با این حال، این نهاد قانونگذار فراملی در برخی حوزه‌ها از جمله تصویب بودجه، تأیید صلاحیت رئیس و کابینه کمیسیون اروپا و موارد دیگر از نقش متمایزی برخوردار است.

با توجه به ماهیت فراملی این نهاد اروپایی، نمایندگان پارلمان اروپا از اعضای کشورهای عضو تشکیل می‌شوند؛ اما الزاماً این اعضا بازتاب‌دهنده وضعیت سیاسی داخلی کشورها نیست. برای مثال، ممکن است در یک کشور عضو اتحادیه اروپا، حزبی دست راستی بر مسند قدرت باشد، اما اکثریت نمایندگان این کشور در پارلمان اروپا از جناح سوسیالیست‌ها باشند. لذا تلاش بنیانگذاران و همچنین رهبران اتحادیه اروپا بر این بوده که نمایندگان پارلمان اروپا نمایندگی همه کشورها و نه فقط کشور متبوع خود را داشته باشند و منافع ملی بر قانونگذاری و تصمیم‌گیری آنها تأثیرگذار نباشد.

در چنین وضعیتی و با توجه به ماهیت فراملی این نهاد اروپایی، جابجایی و تغییرات نمایندگان هم از یک دوره به دوره بعد و هم در همان دوره نسبتاً زیاد است. برای مثال، دوره هشتم پارلمان از سال ۲۰۱۴ شروع و تا سال ۲۰۱۹ ادامه خواهد داشت؛ با این حال، در همین دوره، از تعداد ۷۵۱ نماینده، ۹۶ نفر تغییر یافته و جابجا شده‌اند که عمدتاً علت این موضوع ریشه در تغییر دولت‌ها در کشورهای عضو دارد؛ بدین صورت که این نمایندگان برای همکاری با دولت جدید به پایتخت‌ها باز می‌گردند و نمایندگان جدید جایگزین این افراد در پارلمان اروپا می‌شوند. همچنین، از مجموع ۷۵۱ نماینده، صرفاً ۲۳۹ نفر از دوره هفتم (۲۰۱۴-۲۰۰۹) به دوره هشتم (۲۰۱۹-۲۰۱۴) راه یافته‌اند. این بدین معنی است که براساس نتایج آخرین انتخابات برگزار شده، ۵۱۲ نفر «نماینده سابق» به شمار می‌آیند.

با عنایت به تعداد زیاد نمایندگان سابق در پارلمان اروپا (۵۱۲ نماینده)، در این بخش به‌عنوان نمونه، صرفاً وضعیت نمایندگان سابق عضو گروه سیاسی «حزب مردم اروپا» در جدول ۵ مورد بررسی قرار گرفته است. با این حال، در نمودار ۳ برآوردی از وضعیت شغلی تمامی ۵۱۲ نماینده سابق پارلمان اروپا ارائه شده است. شایان ذکر است که اطلاعات درخصوص شغل کنونی نمایندگان سابق عضو گروه سیاسی «حزب مردم اروپا» از منابع معتبر مختلف (وبسایت پارلمان اروپا، وبسایت گروه سیاسی حزب مردم اروپا، وبسایت‌های شخصی، پایگاه‌های خبری و ...) استخراج شده است.

همچنین، علاوه بر اشاره به وضعیت شغلی نمایندگان سابق پارلمان اروپا، توضیحاتی درخصوص «انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا» به‌عنوان تنها سازمانی که از اعضای آن را نمایندگان سابق پارلمان اروپا تشکیل می‌دهند، ارائه شده است. پیش از اشاره به وضعیت شغلی نمایندگان سابق پارلمان و همچنین بررسی «انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا»، به‌اختصار ساختار این پارلمان فراملی مورد اشاره قرار گرفته است.

۱. ساختار پارلمان اروپا^۱

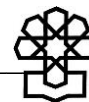
از هنگامی که پارلمان اروپا در بدو امر در قالب «مجمع عمومی زغال سنگ و فولاد اروپا» موجودیت یافت، همواره از آن به‌عنوان نهادی کم‌اثر و غیرمؤثر یاد شده است (این نهاد از سال ۱۹۶۲ نام «پارلمان اروپا» را برای خود برگزید). اما این وجهه دیگر تغییر یافته است، زیرا اگرچه اختیارات پارلمان اروپا از نظر قوت هم‌تراز با اختیارات ارگان‌های قانونگذاری در سطح ملی نیست، اما تحولات سالیان اخیر تا حدود زیادی بر نفوذ این نهاد در سیستم اتحادیه اروپا افزوده است و این نفوذ همچون پارلمان‌های ملی از سه طریق عمده اعمال می‌شود: از طریق فرآیند قانونگذاری، از طریق فرآیند تصویب بودجه و از طریق کنترل و نظارت بر کمیسیون اروپا به‌عنوان بازوی اجرایی اتحادیه.

اتباع هر کشور عضو اتحادیه اروپا می‌توانند نمایندگان خود را برای پارلمان اروپا در رأی‌گیری‌های همگانی انتخاب کنند. تعداد نمایندگان هر کشور عضو در پارلمان اروپا، به نسبت جمعیت آن کشور تعیین می‌شود. به‌عبارت دیگر، تعداد نمایندگان کشورهای پرجمعیت از کشورهای کم‌جمعیت بیشتر است. نمایندگان پارلمان هر بار برای یک دوره پنج‌ساله انتخاب می‌شوند. در دوره هشتم پارلمان اروپا (۲۰۱۴-۲۰۱۹)، تعداد کل نمایندگان پارلمان اروپا ۷۵۱ نفر است.

فعالیت‌های سیاسی در اتحادیه اروپا به‌طور عمده از مجرای گروه‌بندی‌های سیاسی انجام می‌شود. پایه اساسی و عنصر وحدت‌بخش در اغلب این گروه‌ها، مسائل ایدئولوژیک است. در دوره هشتم پارلمان اروپا، ۹ گروه سیاسی به‌شرح زیر در این پارلمان فعالیت داشته‌اند:

۱. مطالب این بخش از منابع معتبر اینترنتی و مقالات فارسی و انگلیسی استخراج شده است.

۱. گروه سیاسی حزب مردم اروپا (EPP): ریشه‌های ایدئولوژیک این گروه در دمکرات مسیحی‌های اروپایی قرار دارد، ولی در گذر زمان، سایر احزاب راست میانه که اکثراً دارای سنت محافظه‌کاری هستند، جذب این گروه شده‌اند.
۲. گروه سیاسی ائتلاف سوسیالیست‌ها و دمکرات‌های مترقی (S&D): این گروه از نقطه‌نظر بزرگی، دومین دسته سیاسی پارلمان اروپا به حساب می‌آید و سوسیال دمکرات‌ها و احزاب کارگری اروپا را با هم متفق کرده است.
۳. گروه سیاسی ائتلاف لیبرال‌ها و دمکرات‌ها برای اروپا (ALDE): این گروه سومین دسته بزرگ سیاسی پارلمان اروپا محسوب می‌شود و احزاب لیبرال و لیبرال دمکرات کشورهای عضو اتحادیه اروپا را به هم پیوند داده است.
۴. گروه سیاسی سبزها/ائتلاف آزاد اروپا (Green/EFA): سبزهای اروپا نماینده احزاب سیاسی اروپایی هستند که بر روی مسئله حفظ محیط‌زیست تأکید می‌کنند. ائتلاف آزاد نیز احزاب متشکل از جوامع اقلیت‌های ملل اروپایی را نیز دربر دارد.
۵. گروه سیاسی محافظه‌کاران و اصلاح‌طلبان اروپا (ECR): از جمله جدیدترین دسته سیاسی در پارلمان اروپا به شمار آمده و به شدت از اتحاد پولی یورو انتقاد می‌کند. این گروه همچنین خواهان تغییر و تحول اساسی در شیوه کارکرد اتحادیه اروپاست.
۶. گروه سیاسی کنفدرال چپ‌های اروپا/سبزهای چپ اروپای شمالی (GUE/NGL): این گروه از احزاب چپ اروپا و احزاب چپ اروپای شمالی با گرایش‌هایی به سبزها متشکل شده است و موافق همگرایی اروپایی است.
۷. گروه سیاسی اروپای آزاد و دمکراتیک (EFD): این گروه دارای نقش سیاست انتقادی در پارلمان اروپاست و از جناح‌های مختلف و متضاد اروپایی تشکیل یافته است.
۸. گروه سیاسی اروپای ملتها و آزادی (ENF): این گروه در سال ۲۰۱۵ تأسیس شده و به‌عنوان یک جریان راست افراطی موافق سیاست‌های ضد‌مهاجرت، ضد وحدت اروپا و ملی‌گرایی است.
۹. نمایندگان غیروابسته (NA): عنوان غیروابسته‌ها در پارلمان اروپا به نمایندگان اطلاق می‌شود که عضو هیچ گروه سیاسی نیستند.

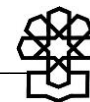
۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان اروپا (مستقل)

به‌رغم تعهد نمایندگان پارلمان اروپا بر توجه به منافع فراملی و اروپایی و نمایندگان مردم اروپا و نه مردم کشور متبوع خود، اما تغییرات سیاسی داخل یک کشور بر ترکیب هیئت نمایندگان آن کشور در پارلمان اروپا چه در همان دوره و چه برای دوره بعد تأثیر می‌گذارد. از این‌رو، در هر دوره، نسبتاً نمایندگان زیادی

تغییر می‌کنند و متعاقباً نمایندگان بسیاری عنوان «نماینده سابق» بر آنها اطلاق می‌شود. همان‌طور که اشاره شد، ۲۳۹ نماینده پارلمان اروپا از دوره هفتم (۲۰۰۹-۲۰۱۴) به دوره هشتم (۲۰۱۴-۲۰۱۹) راه یافته‌اند و ۵۱۲ نماینده دیگر اعلام انصراف از حضور در دور بعد دادند و یا اینکه انتخابات پارلمان اروپا از رقیب خود شکست خوردند. با توجه به شمار زیاد نمایندگان سابق، در جدول ۵، وضعیت شغلی تمامی نمایندگان سابق وابسته به گروه سیاسی «حزب مردم اروپا» (۲۲ نفر) ارائه شده است؛ اما نمودار ۳ بیانگر برآوردی کلی از وضعیت اشتغال تمامی ۵۱۲ نماینده سابق پارلمان اروپاست که در دور هشتم و کنونی این پارلمان حضور ندارند.

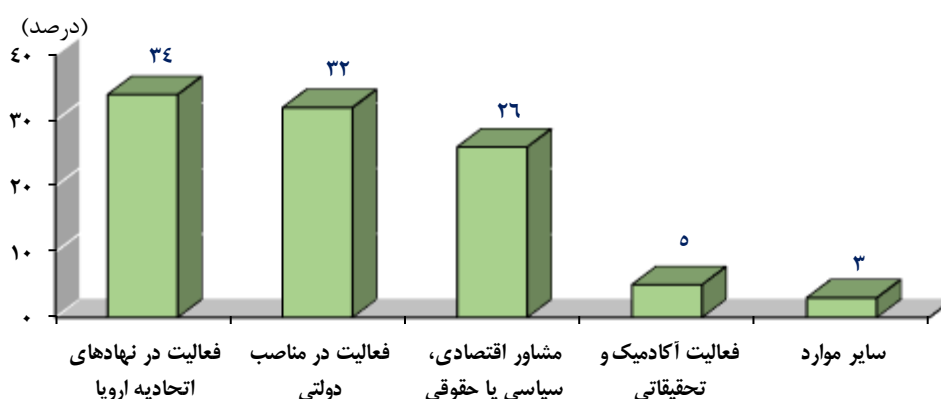
جدول ۵. وضعیت اشتغال نمایندگان گروه سیاسی «حزب مردم اروپا» پس از ترک پارلمان اروپا در سال ۲۰۱۴

ردیف	نام نماینده	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک پارلمان اروپا
۱	هلا رانر (Hella Ranner)	۲۰۱۴-۲۰۰۹	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۲	ارنست استراسر (Ernst Strasser)	۲۰۱۴-۲۰۰۹	فعالیت در مناصب دولتی
۳	متیو گروش (Mathieu Grosch)	۲۰۱۴-۲۰۰۹	فعالیت در مناصب دولتی
۴	مارین تایسن (Marianne Thyssen)	۲۰۱۴-۱۹۹۹	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۵	پرسلاو بوریسف (Preslav Borissov)	۲۰۱۴-۲۰۱۳	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۶	ماریا گابریل (Mariya Gabriel)	۲۰۱۴-۲۰۰۹	فعالیت در مناصب دولتی
۷	رومیانا یلوا (Rumiana Jeleva)	۲۰۱۴-۲۰۰۹	تدریس در دانشگاه اروپایی بلژیک
۸	اسوتوسلاو مالینف (Svetoslav Malinov)	۲۰۱۴-۲۰۱۱	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۹	مونیکا پانایاتوا (Monika Panayotova)	۲۰۱۴-۲۰۱۲	فعالیت در مناصب دولتی
۱۰	زدراوکا بوسیچ (Zdravka Bušić)	۲۰۱۴-۲۰۱۳	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۱۱	داور ایو استیر (Davor Ivo Stier)	۲۰۱۴-۲۰۱۱	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۱۲	یائونیس کاسولید (Ioannis Kasoulides)	۲۰۱۳-۲۰۰۴	مشاور اقتصادی
۱۳	زوزانا رویتهوا (Zuzana Roithová)	۲۰۱۴-۲۰۰۴	فعالیت در مناصب دولتی
۱۴	ویل آنترو ایتالآ (Ville Antero Itälä)	۲۰۱۲-۲۰۰۴	تدریس در کالج مطالعات بین‌الملل ایتالیا

ردیف	نام نماینده	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک پارلمان اروپا
۱۵	ایا-ریتا کورھالا (Eija-Riitta Korhola)	۲۰۱۴-۲۰۰۴	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۱۶	تیمو یوهانی سونینی (Timo Juhani Soini)	۲۰۱۱-۲۰۰۹	فعالیت در مناصب دولتی
۱۷	میشل استریفلر (Michèle Striffler)	۲۰۱۴-۲۰۰۹	فعالیت در مناصب دولتی
۱۸	برایس هورتفو (Brice Hortefeux)	۲۰۱۱-۲۰۰۹	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۱۹	کلاس-هینر لهن (Klaus-Heiner Lehne)	۲۰۱۴-۱۹۹۴	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا
۲۰	ماریتا گیاناکو (Marietta Giannakou)	۲۰۰۹-۲۰۱۴	مشاور ارشد سیاسی
۲۱	گئورگیو پاپاستامکوس (Georgios Papastamkos)	۲۰۱۴-۲۰۰۴	تدریس در دانشکده حقوق دانشگاه پاریس ^۲
۲۲	پابلو بیدگن (Pablo Bidegain)	۲۰۱۴-۲۰۰۹	فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا

نمودار ۳. برآورد کلی از وضعیت اشتغال نمایندگان پس از ترک پارلمان اروپا در سال ۲۰۱۴

یکی از تحلیل‌های رایج در خصوص نمایندگان پارلمان اروپا اشاره به این موضوع دارد که بسیاری از این نمایندگان درصدد استفاده از ظرفیت پارلمان اروپا، به‌عنوان سکوی پرتاب، برای حضور در دیگر نهادها و ارکان اصلی‌تر اتحادیه اروپا به‌خصوص کمیسیون اروپا و نهادهای تخصصی هستند.^۱ بر این اساس، گرایش زیادی در میان نمایندگان برای حضور در مناصب اجرایی و نظارتی اتحادیه اروپا وجود دارد که نمودار ۳ در خصوص وضعیت شغلی نمایندگان سابق پارلمان اروپا در سال‌های پس از ۲۰۱۴ میلادی گواهی بر این تحلیل است.

۱. در خصوص این موضوع، ن.ک.:

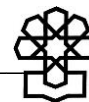
همگام با گرایش نمایندگان به فعالیت در نهادهای اتحادیه اروپا، طیف دیگری از نمایندگان پارلمان اروپا نیز وجود دارد که قائل به بازگشت و فعالیت در سطح پارلمان‌های ملی هستند و چنانچه حزب متبوع آنها به‌عنوان حزب حاکم بر مسند قدرت باشد، غالباً عهده‌دار سمت‌های اجرایی می‌شوند. از این رو و براساس نمودار ۳، نزدیک به یک‌سوم از نمایندگان پارلمان اروپا که این پارلمان را در سال ۲۰۱۴ ترک کرده‌اند، به کشورهای خود بازگشته و سمت‌های دولتی را بر عهده گرفتند.

همانند نمونه آمریکا و انگلیس، فعالیت به‌عنوان مشاور سیاسی، اقتصادی و حقوقی در میان نمایندگان سابق پارلمان اروپا دارای محبوبیت است و علت این محبوبیت نیز همانند دو کشور مذکور ریشه در بهره‌برداری حداکثری نمایندگان سابق از دانش، تخصصی، تجربه و ارتباطات خود در راستای پیگیری و تأمین منافع مشتریان دارد، به‌خصوص در سطح اتحادیه اروپا که به‌عنوان نهادی کاملاً بوروکراتیک شناخته می‌شود و مشاوره و حتی لابی‌گری از ضروریات فعالیت در سطح اتحادیه به‌حساب می‌آید.

در مقایسه با وضعیت اشتغال نمایندگان سابق آمریکایی و انگلیسی، برای نمایندگانی که دوره‌ای در پارلمان اروپا فعالیت داشته‌اند، مشاغل حوزه تحقیقات و آموزش جذابیت زیادی ندارد و به‌نظر می‌رسد که گرایش این نمایندگان بیشتر حول فعالیت‌های اجرایی چه در سطح ملی و چه در سطح فراملی است.

۳. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان اروپا (سازمانی)

همانند ساختارهای تعریف شده برای نمایندگان سابق در آمریکا و انگلیس، نمایندگان سابق پارلمان اروپا نیز دارای نهادی با عنوان «انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا» بوده که اهداف، فعالیت‌ها و برنامه‌های این انجمن همپوشانی‌ها و مشابهت‌های فراوانی با همتای آمریکایی و انگلیسی آن دارد. در جدول ۶، اطلاعات مفید و موجزی درخصوص انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا ارائه شده است.

جدول ۶. توضیحات در خصوص انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا^۱

عنوان انجمن	انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا European Parliament Former Members Association (FMA)
وبسایت انجمن	www.formermembers.eu/
تاریخ تأسیس انجمن	۲۰۰۱ میلادی
نوع انجمن	غیرانتفاعی؛ غیرحزبی (عدم وابستگی به گروه‌های سیاسی درون پارلمان اروپا)
تعداد اعضای انجمن	۶۸۰ نماینده سابق پارلمان اروپا
وظایف و مأموریت‌های انجمن	<ol style="list-style-type: none"> ۱. گردآوردن نمایندگان سابق پارلمان اروپا و ایجاد مجمعی برای آنها با هدف برگزاری نشست، جلسات مباحثه و رویدادهای فرهنگی، علمی و اجتماعی ۲. تسهیل تبادل اطلاعات و اخبار بین نمایندگان سابق پارلمان اروپا ۳. تقویت روابط بین نمایندگان سابق و کنونی پارلمان اروپا از طریق ایجاد و بهره‌برداری از یک شبکه اطلاعات ۴. بهره‌برداری از تجربه نمایندگان سابق با هدف تقویت دموکراسی پارلمانی ۵. ترویج ارتباطات بین نهادهای مشابه در اروپا و دیگر نقاط جهان، از جمله انجمن‌های نمایندگان سابق در دیگر کشورها ۶. گفتگو و مباحثه در خصوص اتحادیه اروپا در عرصه سیاسی و همچنین افکار عمومی
برنامه‌های انجمن	<ol style="list-style-type: none"> ۱. گفتگوی نمایندگان سابق پارلمان اروپا با دانشجویان و سخنرانی در سطح دانشگاه‌ها با محوریت همگرایی اتحادیه اروپا، سازوکار سیاستگذاری و تصمیم‌گیری در این اتحادیه و موضوعات و چالش‌های اروپا ۲. نظارت بر انتخابات بین‌المللی در چارچوب اتحادیه اروپا و سازمان امنیت و همکاری اروپا ۳. حمایت از دموکراسی در سرتاسر جهان با تمرکز بر کشورهای اسلامی و عربی از طریق برگزاری نشست‌ها و کنفرانس‌ها ۴. همکاری با دانشگاه اروپایی فلورانس ایتالیا ۵. انتشار فصلنامه‌های خبری-تحلیلی با محوریت مسائل داخلی اتحادیه اروپا (به ۵ زبان) ۶. برگزاری مراسم یادبود برای نمایندگان متوفی در سال گذشته ۷. برگزاری دوره‌های مطالعاتی در دیگر کشورها با هدف برگزاری گفتگوهای سیاسی و نشست‌های فرهنگی (یک بار در سال به مدت یک هفته) ۸. بازدید از پارلمان‌های ملی اعضای اتحادیه اروپا (دو بار در سال) ۹. برگزاری سمینار سالیانه در خصوص یک موضوع مهم جهانی و مورد علاقه انجمن (آخرین سمینار در نوامبر ۲۰۱۷ با موضوع «راهبرد جهانی اتحادیه اروپا در خصوص امنیت و دفاع» برگزار شد) ۱۰. برگزاری مراسم‌هایی با عنوان «مباحثات سالیانه»، «ناهار سالیانه» و «شام سالیانه» (در هر یک از این مراسم‌ها، تعداد زیادی از نمایندگان سابق حضور یافته و در خصوص موضوعات مورد علاقه خود به گفتگو و تبادل نظر می‌پردازند)
بودجه انجمن	پرداخت حق عضویت سالیانه از سوی اعضای انجمن؛ دریافت تبلیغات برای چاپ در فصلنامه؛ دریافت اعانه (براساس اساسنامه، انجمن اجازه دارد از هدایا و کمک‌های مادی و غیرمادی پارلمان اروپا و همچنین اعضای سابق و کنونی آن بهره‌مند شود)

۱. اطلاعات این جدول از وبسایت انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا استخراج شده است.

انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا یکی از فعال‌ترین انجمن‌های پارلمانی به شمار می‌آید، به‌طوری که برنامه‌ها و نشست‌های این انجمن تا اواسط سال جاری (۲۰۱۸) در وبسایت این انجمن به‌طور کامل مشخص شده است.

از سوی دیگر، انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا به همراه هم‌تایان آمریکایی و کانادایی خود، ائتلافی با عنوان «ابتکار جهانی دموکراسی»^۱ با هدف آموزش نمایندگان سابق پارلمانی برای تبدیل آنها به ناظران انتخاباتی در سطح جهان در سال ۲۰۰۶ تأسیس کردند.

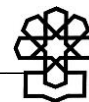
در مجموع، همانند دیگر انجمن‌ها، این نهاد اروپایی نیز درصدد بهره‌برداری حداکثری از دانش، تجربه و تخصص نمایندگان پارلمان اروپا عمدتاً در راستای تبیین و توجیه همگرایی اروپایی است، اگرچه نمی‌توان نسبت به ظرفیت‌های لابی‌گری که این نهاد در اختیار نمایندگان سابق پارلمان اروپا داده است، چشم‌پوشی کرد.

جمع‌بندی

تصمیمات پارلمان اروپا به دلیل ماهیت فراملی و فرادولتی آن، زندگی بیش از نیم میلیارد شهروند اروپایی و همچنین فعالیت کمپانی‌های متعدد اروپایی و غیراروپایی را به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این‌رو، نقش نمایندگان سابق پارلمان اروپا برای حضور در سطح پارلمان به‌عنوان نیروهای لابی‌گر حائز اهمیت است. در واقع، نمایندگان سابق، منافع افراد حقیقی و حقوقی را که به آنها در قالب انجمن نمایندگان سابق پارلمان اروپا مراجعه می‌کنند را در سطح پارلمان و کمیسیون‌های تخصصی نمایندگی می‌کنند. افراد حقیقی و حقوقی عمدتاً روی نمایندگانی سرمایه‌گذاری می‌کنند که دارای تابعیت واحدی باشند. برای مثال، کمپانی‌های هلندی غالباً با آن دسته از نمایندگان سابقی که دارای تابعیت هلندی باشند، در ارتباط و تعامل هستند.

افزون بر این، اتحادیه اروپا و نهادهای اصلی آن از جمله پارلمان اروپا نیازمند مشروعیت در سطح داخلی و بین‌المللی هستند. از این‌رو این بسترهای لازم برای فعالیت نمایندگان سابق با هدف جهت‌ترویج ارزش‌های اروپایی در داخل اروپا و دیگر کشورهای جهان فراهم و تسهیل شده است. به‌عبارت دیگر، به میزانی که این نمایندگان سابق چه به‌صورت مستقل و چه به‌صورت سازمانی مبادرت به فعالیت هم‌راستا با اصول اتحادیه اروپا در داخل یا خارج این اتحادیه نمایند، مورد حمایت مادی و غیرمادی اتحادیه و اعضای ذینفوذ آن قرار می‌گیرند. از این‌روست که فعالیت‌های انجمن به‌صورت منسجم و برنامه‌ریزی‌شده پیگیری می‌شود و حتی نشست‌های چند ماه آینده نیز به‌طور کامل در سایت این انجمن به چند زبان مختلف منتشر شده است.

1. Global Democracy Initiative (GDI)

وضعیت نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند

این بخش اختصاص به بررسی و مطالعه وضعیت شغلی - معیشتی نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند (مجلس نمایندگان) دارد. شبیه اکثر نظام‌های سیاسی اروپایی، اکثریت در پارلمان نیوزلند عهده‌دار تشکیل دولت خواهد بود که این دولت می‌تواند دولت اکثریت، ائتلافی یا حتی دولت اقلیت باشد. شایان ذکر است که نظام تقنینی این کشور از سال ۱۹۵۱ به صورت تک مجلسی است و پیش از آن، این کشور دارای مجلس سنا نیز بود که در آن سال منحل شد.

آخرین انتخابات پارلمانی نیوزلند در سال ۲۰۱۷ میلادی برگزار شد و حزب «ملی» نیوزلند با کسب ۵۵ کرسی از مجموع ۱۲۰ کرسی به‌عنوان حزب اکثریت شناخته شد، اما براساس قوانین انتخاباتی که به اختصار در بخش بعد اشاره شده است، نتوانست دولت را تشکیل دهد. از این رو، دو حزب «کارگر» با ۴۶ کرسی و حزب «اول نیوزلند» با ۹ رأی، دولت ائتلافی در این کشور را تشکیل دادند.

براساس اطلاعات موجود در وبسایت پارلمان نیوزلند، از سال ۲۰۱۶ تا ابتدای آوریل ۲۰۱۸، مجموعاً ۱۴۴ نماینده بازنشسته شده یا در رقابت‌های انتخاباتی شکست‌خورده‌اند. از میان این تعداد «نماینده سابق»، ۲۰ نفر در سال ۲۰۱۷ پارلمان را ترک کرده‌اند.

بر این اساس، در جدول ۷ وضعیت این ۲۰ نماینده سابق که در سال ۲۰۱۷ پارلمان نیوزلند را ترک کرده‌اند، بررسی شده است، با این حال، در نمودار ۴ برآوردی کلی از وضعیت اشتغال ۹۷ نماینده پارلمان که در بازه زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۸ پارلمان را ترک کرده‌اند، ارائه شده است.

همچنین، علاوه بر اشاره به وضعیت شغلی نمایندگان سابق مجلس نمایندگان نیوزلند، توضیحاتی مختصر در خصوص «انجمن نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند» ارائه شده است.

۱. ساختار پارلمان نیوزلند^۱

پارلمان در نیوزلند به صورت تک مجلسی است. مجلس نمایندگان معمولاً شامل ۱۲۰ نماینده است که با رأی مردم برای یک دوره حداکثر سه‌ساله انتخاب می‌شوند. تمامی ۱۲۰ عضو این پارلمان با رأی مردم انتخاب می‌شوند، بدین صورت که ۷۱ نفر از حوزه‌های انتخابیه و ۴۹ نفر از فهرست‌های احزاب به پارلمان راه می‌یابند. همچنین حزب یا ائتلافی از احزاب که حائز اکثریت کرسی‌های مجلس شود، حق تشکیل دولت آینده را دارد.

نیوزلند دارای سه حزب اصلی ملی، کارگر و سبزهاست که حزب ملی در ادوار بسیار قدرت را در اختیار داشته است. سیستم انتخاباتی این کشور برگرفته از سیستم نمایندگی نسبی آلمانی است که

۱. مطالب این بخش از منابع معتبر اینترنتی و مقالات فارسی و انگلیسی استخراج شده است.

طبق آن یک حزب یا ترکیبی از احزاب نیازمند ۶۱ عضو از پارلمان ۱۲۰ نفری برای تشکیل دولت بعدی هستند که شامل ۴۸ درصد از آرای رأی‌دهندگان است. این بدان معناست که احزاب کوچک‌تر در ایجاد ائتلاف با احزاب بزرگ‌تر برای تشکیل دولت نقش مهمی دارند.

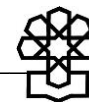
۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند (مستقل)

در جدول ۷ وضعیت اشتغال کنونی نمایندگان که در سال ۲۰۱۷ بازنشسته شده یا در انتخابات پارلمانی شکست خورده‌اند، مورد اشاره قرار گرفته است. باین‌حال در نمودار ۴، برآوردی کلی از وضعیت شغلی ۹۷ نماینده پارلمان این کشور که در بازه زمانی ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۸ ترک خدمت کرده‌اند، ارائه شده است.

جدول ۷. وضعیت اشتغال نمایندگان پس از ترک پارلمان نیوزلند در سال ۲۰۱۷

ردیف	نام نماینده	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک پارلمان
۱	دیوید شرر (David Shearer)	۲۰۱۷-۲۰۰۹	مدیریت شرکت بازیافت مواد پلاستیکی
۲	دیوید کانلیف (David Cunliffe)	۲۰۱۷-۱۹۹۹	تحلیلگر ارشد در شرکت خدمات مشاوره‌ای
۳	استفان براونینگ (Stephan Browning)	۲۰۱۷-۲۰۱۱	مشاور سیاسی-اقتصادی
۴	کاترین دلاهانتی (Catherine Delahunty)	۲۰۱۷-۲۰۰۸	مشاور سیاسی حزب سبز
۵	جو گودهیو (Jo Goodhew)	۲۰۱۷-۲۰۰۵	مشاور سیاسی
۶	موری مک کالی (Murray McCully)	۲۰۱۷-۱۹۸۷	مشاور ارشد رهبر حزب ملی نیوزلند
۷	جونو نیلور (Jono Naylor)	۲۰۱۷-۲۰۱۴	مشاور سیاسی
۸	ریا بوند (Ria Bond)	۲۰۱۷-۲۰۱۵	مدیر شرکت در حوزه انرژی تجدیدپذیر
۹	ریچارد پراسر (Richard Prosser)	۲۰۱۷-۲۰۱۱	مقاله‌نویس در مجله Investigate
۱۰	ماراما فاکس (Marama Fox)	۲۰۱۷-۲۰۱۴	مشاور اجتماعی حزب مائوری
۱۱	باربارا استوارت (Barbara Stewart)	۲۰۱۷-۲۰۱۱	مدیریت مؤسسه خیرخواهانه
۱۲	متیریا توری (Metiria Turei)	۲۰۱۷-۲۰۰۲	مشاور سیاسی-اجتماعی
۱۳	موریس ویلیامسون (Maurice Williamson)	۲۰۱۷-۱۹۸۷	مشاور اجتماعی شورای محله

ردیف	نام نماینده	دوره خدمت	وضعیت شغلی پس از ترک پارلمان
۱۴	پیتر دون (Peter Dunne)	۲۰۱۳-۲۰۱۷	عدم فعالیت (بازنشستگی کامل)
۱۵	دنیس روچ (Denise Roche)	۲۰۱۱-۲۰۱۷	مدیر کمپین اجتماعی در حوزه محیط‌زیست
۱۶	بری کوتس (Barry Coates)	۲۰۱۶-۲۰۱۷	مشاور اجتماعی و فعال محیط‌زیست
۱۷	ماهش بیندرا (Mahesh Bindra)	۲۰۱۴-۲۰۱۷	مشاور در زمینه حقوق قومیت‌ها
۱۸	هکیا پاراتا (Hekia Parata)	۲۰۰۸-۲۰۱۷	عدم فعالیت (بازنشستگی کامل)
۱۹	سو مورونی (Sue Moroney)	۲۰۰۵-۲۰۱۷	مدیر باشگاه اسب‌سواری
۲۰	آنت کینگ (Annette King)	۱۹۹۳-۲۰۱۷	عدم فعالیت (بازنشستگی کامل)

نمودار ۴. برآورد کلی از وضعیت اشتغال نمایندگان پس از ترک پارلمان نیوزلند در سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۸

(درصد)

براساس نتایج نمودار ۴ که حاصل بررسی وضعیت شغلی ۹۷ نماینده سابق پارلمان در بازه زمانی ۲۰۱۰-۲۰۱۸ است، اکثریت نمایندگان پس از ترک پارلمان نیوزلند به سمت ارائه مشاوره در حوزه‌های گوناگون گرایش پیدا کرده‌اند که در این میان، مشاوره سیاسی به حزب متبوع و نامزدهای انتخاباتی در صدر مشاوره قرار دارد.

یکی از نقاط تمایز وضعیت شغلی نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند با دیگر نمونه‌های مطالعاتی (آمریکا، انگلیس و اتحادیه اروپا)، تمایل و گرایش نمایندگان این کشور به دوری از هرگونه فعالیت و اعلام بازنشستگی کامل است. غالباً در تمامی کشورها، نمایندگان پس از ترک پارلمان سعی در بهره‌برداری از دانش، تخصص و تجربه خود در امور انتفاعی یا غیرانتفاعی می‌کنند.

باین‌حال، بالغ‌بر یک‌چهارم از نمایندگان سابق مجلس نمایندگان نیوزلند تمایلی به بازگشت به سیاست، ارائه خدمات مشاوره‌ای و دیگر انواع فعالیت‌ها نداشته‌اند. درنهایت و تقریباً متمایز با نمایندگان پارلمان‌های دیگر کشورها، فعالیت خصوصی و بنگاهداری دارای محبوبیت حداقلی در بین نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند است.

۳. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند (سازمانی)

همانند بسیاری از کشورها از جمله آمریکا، انگلیس و اتحادیه اروپا، در نیوزلند نهادی با عنوان «انجمن نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند» با عضویت ۱۵۰ نماینده سابق از تمامی طیف‌ها و گروه‌های سیاسی وجود دارد.^۱ درخصوص اهداف، ساختار، فعالیت‌ها و برنامه‌های انجمن نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند اطلاعات بسیار اندکی به زبان انگلیسی در فضای مجازی وجود دارد؛ باین‌حال، همین اطلاعات بیانگر آن است که کار ویژه و مسئولیت اصلی این انجمن، آشنایی مردم این کشور با کارکرد و فعالیت‌های مجلس نمایندگان نیوزلند است؛ وظیفه‌ای که تقریباً تمامی انجمن‌های نمایندگان سابق در سرتاسر جهان بر عهده دارند.

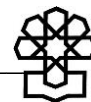
همچنین یکی دیگر از وظایف انجمن نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند که به‌نوعی این انجمن را از انجمن‌های مورد مطالعه در این نوشتار متمایز می‌سازد، این موضوع بوده که این انجمن درخصوص موضوعات مرتبط با اقتصاد و بودجه کلان نیوزلند، گزارش و نظر مشورتی ارائه می‌کند.^۲ همین عامل باعث شده است تا پارلمان از تخصص و تجربه نمایندگان سابق در امر قانونگذاری استفاده کند و در مقابل این نمایندگان سابق نیز دسترسی به نمایندگان کنونی و کمیسیون‌های مختلف مجلس نمایندگان داشته باشند و از این رهگذر می‌توانند منافع انتفاعی و غیرانتفاعی خود و موکلان (مشتریان) خود را پیگیری و تأمین نمایند. شایان ذکر است، با توجه به آنکه اکثریت نمایندگان سابق در عرصه مشاوره و رایزنی فعالیت دارند (نمودار ۴)، دسترسی به نمایندگان کنونی و نهادهای متعدد درون پارلمان یک مزیت و امتیاز برای نمایندگان سابق به شمار می‌آید. در این چارچوب، فعالیت در قالب انجمن نمایندگان سابق به اقدامات این نمایندگان که پیگیری منافع موکلان و مشتریان خود بوده و مشاوره‌های متعددی در راستای موفقیت کسب‌وکار و بنگاه‌های آنان ارائه می‌کند، مشروعیت بخشیده و به تعبیری تسهیلگر این امور و اقدامات به حساب می‌آید.

۱. درخصوص انجمن نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند، ن.ک.:

<http://decisionmaker.co.nz/guide2003/tbp/formermps.html>

۲. درخصوص انجمن نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند، ن.ک.:

<https://gg.govt.nz/publications/association-former-mps>

جمع‌بندی

اقدامات و فعالیت‌های نمایندگان سابق پارلمان نیوزلند تفاوت چشمگیری با نمایندگان سابق دیگر پارلمان‌ها ندارد، بجز آنکه یکی از فعالیت‌های اعلانی این انجمن، ارائه نظر مشورتی درخصوص لوایح و طرح‌های اقتصادی است که در صحن کمیسیون‌ها و مجلس نمایندگان در دست بررسی است. ازسوی دیگر، ۲۵ درصد از نمایندگانی که ترک خدمت کرده‌اند، هیچ‌گاه شغل و فعالیت جدیدی را انتخاب نکرده‌اند و حداقل همین عامل دیگر تمایز نمایندگان سابق این پارلمان با نمایندگان سابق دیگر کشورهاست.

در مجموع، براساس اطلاعات موجود، در نیوزلند نیز دانش، تخصص و تجربه قانونگذاری نمایندگان یکی از مؤلفه‌های اساسی در توجه به این گروه از نخبگان بوده و افراد حقیقی و حقوقی متعددی درصدد بهره‌برداری از نظرت و راهکارهای این افراد و همچنین پیگیر منافع خود از کانال نمایندگان سابق هستند.

وضعیت نمایندگان سابق پارلمان ژاپن

در این بخش به‌عنوان آخرین نمونه مطالعاتی، وضعیت شغلی - معیشتی نمایندگان سابق پارلمان ژاپن مورد بررسی و مطالعه اجمالی قرار می‌گیرد. «اجمالی» از این بابت که اطلاعات بسیار اندکی درخصوص نمایندگان سابق و انجمن‌های مرتبط با این نمایندگان به زبان انگلیسی در دسترس است و حتی فهرست نمایندگان سابق در هیچ وب‌گاه رسمی و غیررسمی منتشر نشده است و به‌دلیل عدم انتشار داده‌ها و اطلاعات، امکان استخراج و تهیه فهرست نمایندگان سابق نیز وجود ندارد. ازسوی دیگر، با توجه به ماهیت دو مجلسی نظام قانونگذاری ژاپن، هر یک از دو مجلس دارای انجمن نمایندگان سابق پارلمان بوده، اما هیچ اطلاعاتی درخصوص ساختار، اهداف، برنامه‌ها و فعالیت‌های داخلی و بین‌المللی این دو انجمن به زبان انگلیسی (جز یک مورد) وجود ندارد و عملاً به‌دلیل عدم دسترسی به صفحات با زبان ژاپنی، امکان دسترسی به داده‌ها و اطلاعات مرتبط با این انجمن‌ها نیز میسر نیست.

در مجموع، در این بخش سعی شده است پس از اشاره به ساختار پارلمان ژاپن، توضیحاتی درخصوص وضعیت نمایندگان سابق پارلمان این کشور در چارچوب سازمانی ارائه شود.

۱. ساختار پارلمان ژاپن^۱

مجلس در ژاپن تنها نهاد قانونگذار کشور و بالاترین نهاد دارای قدرت سیاسی است. در ژاپن دو مجلس نمایندگان (مجلس سفلی) و مجلس مشاوران (مجلس علیا) وجود دارد که اعضای آن با رأی مستقیم مردم برگزیده می‌شوند و به تصویب قوانین، تدوین بودجه، تنظیم معاهدات و قراردادهای و تعیین نخست‌وزیر دولت می‌پردازند.

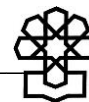
تعداد اعضای مجلس نمایندگان ۴۸۰ نفر است که از میان ژاپنی‌های بالاتر از ۲۵ سال با انتخابات برگزیده می‌شوند. مدت مسئولیت نمایندگان چهار سال است، اما گاهی پیش از پایان این مدت مجلس منحل می‌شود. تعداد اعضای مجلس مشاوران نیز ۲۴۲ نفر است که از میان ژاپنی‌های بالاتر از ۳۰ سال از طریق انتخابات برگزیده می‌شوند. مدت مسئولیت نمایندگان آن ۶ سال است و هر سه سال یک بار نیمی از نمایندگان تغییر می‌یابند.

معمولاً لوایح مصوب مجلس نمایندگان به مجلس مشاوران فرستاده می‌شود و در آنجا به بحث گذاشته می‌شود. در صورت تصویب در این مرحله، لوایح اجرایی خواهند شد، اما در صورت عدم تصویب، مجدداً مصوبه به مجلس نمایندگان ارجاع داده می‌شود تا در آنجا به شور گذاشته شود و در این مرحله، در صورت موافقت بیش از دوسوم نمایندگان حاضر، مصوبه صورت قانون به خود می‌گیرد.

۲. وضعیت نمایندگان سابق پارلمان ژاپن (مستقل و سازمانی)

همان‌طور که پیش از این نیز اشاره شد، امکان دسترسی به اطلاعات کامل نمایندگان سابق پارلمان ژاپن وجود ندارد و حتی در منابع انگلیسی زبان، امکان دستیابی به تعداد دقیق این نمایندگان سابق مهیا نیست. با این حال، براساس گزارش خبرگزاری بلومبرگ در سال ۲۰۱۲ میلادی، بدون اشاره به آمار و ارقام، اشاره شده است که نمایندگان مجلس نمایندگان (مجلس سفلی) پس از بازنشستگی یا شکست در انتخابات در مشاغل و فعالیت‌های «اجتماعی» یا «تجاری» مشغول به کار می‌شوند. در این تحلیل بیان شده است که اکثریت نمایندگان سابق مجلس نمایندگان تمایل به فعالیت در عرصه‌های اجتماعی نظیر مدیریت مؤسسات خیریه، راه‌اندازی کمپین‌های اجتماعی و زیست‌محیطی و... را داشته و بخش کمتری گرایش به بنگاهداری و مدیریت شرکت‌های اقتصادی و بازرگانی دارند. این تحلیل همچنین اشاره دارد که بالغ بر یک‌چهارم از نمایندگان پس از ترک خدمت به صورت کامل اعلام بازنشستگی کرده و وارد هیچ عرصه

۱. مطالب این بخش از منابع معتبر اینترنتی و مقالات فارسی و انگلیسی استخراج شده است.

شغلی نمی‌شوند.^۱

در مجموع، براساس آنچه در تحلیل مذکور اشاره شده است، سه حوزه «فعالیت اجتماعی»، «فعالیت اقتصادی - بازرگانی» و «بازنشستگی کامل» به ترتیب دارای بالاترین محبوبیت در میان نمایندگان سابق مجلس نمایندگان این کشور است.

در خصوص نهادهای اختصاصی برای نمایندگان سابق پارلمان ژاپن، پارلمان کشور استونی در سال ۱۹۹۹ میلادی گزارشی درباره انجمن‌های نمایندگان سابق چندین کشور از جمله ژاپن منتشر کرده است. در این گزارش آمده است که هر یک از پارلمان‌های ژاپن (مجلس نمایندگان و مجلس مشاوران) دارای نهادی با عنوان «انجمن سابق نمایندگان» است. «انجمن نمایندگان سابق مجلس نمایندگان» به صورت غیررسمی و «انجمن نمایندگان مجلس مشاوران» به صورت رسمی دارای فعالیت‌هایی در این حوزه‌ها هستند: تحلیل نظام‌های پارلمانی؛ برگزاری کنفرانس‌ها، سمینارها، کارگاه‌های آموزشی در خصوص فعالیت پارلمان‌ها و انتشار کتب، مجلات و بولتن‌ها در خصوص همکاری‌های پارلمانی. در این گزارش همچنین اشاره شده است که بودجه این انجمن‌ها از طریق حق عضویت سالیانه تأمین شده و این انجمن‌های پارلمانی هیچ بودجه‌ای از پارلمان یا دولت دریافت نمی‌کنند.^۲

جمع‌بندی

به‌رغم کمبود منابع و مطالب دردسترس در خصوص وضعیت شغلی - معیشتی نمایندگان ترک خدمت در پارلمان ژاپن، این نکته مشخص است که انجمن‌های نمایندگان سابق پارلمان ژاپن دارای کارویژه‌ها و مأموریت‌های مشابه با دیگر هم‌تایان خود هستند.

همچنین به‌لحاظ فردی، گرایش به فعالیت‌های اقتصادی از سوی نمایندگان سابق پارلمان ژاپن بدین معناست که این نمایندگان قصد دارند آشنایی و تخصص خود در قانونگذاری را در خدمت منافع خود و موکلان (مشتریان) درآورند؛ رویکردی که تقریباً در تمامی پارلمان‌های دیگر کشورها به چشم می‌خورد و بسیاری از نمایندگان سابق پارلمان‌های ملی و فراملی (مانند پارلمان اروپا) درصد بهره‌برداری حداکثری از تخصص، تجربه و توانمندی‌های خود در راستای منافع شخصی، گروهی و حتی ملی نیز هستند.

۱. برای مشاهده این تحلیل، ن.ک.:

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2012-08-30/in-japan-retirees-go-on-working>

۲. در خصوص فعالیت انجمن‌های نمایندگان سابق پارلمان‌ها، ن.ک.:

https://www.riigikogu.ee/msi_arhiiv/tel284_i.html

جمع‌بندی پایانی

در نوشتار حاضر با هدف بررسی وضعیت شغلی - معیشتی کنونی نمایندگان پارلمان‌هایی که ترک خدمت کرده‌اند، سوابق ۸۲۳ نماینده از مجالس قانونگذاری آمریکا، بریتانیا، اتحادیه اروپا و نیوزلند بررسی و در قالب نمودارهای ۱ الی ۴ ارائه شد. بر اساس نتایج این نمودارها، این‌گونه می‌توان استنتاج کرد که نمایندگان سابق به‌صورت مستقل یا سازمانی درصدد بهره‌برداری حداکثری از دانش، تخصص و تجربه قانونگذاری خود (به‌عنوان عنصر لابی‌گر) در راستای منافع شخصی، گروهی، جناحی و حتی ملی هستند.

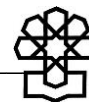
بر اساس داده‌های نمودار ۱-۴، شغل‌هایی نظیر فعالیت آکادمیک و تحقیقاتی، مشاوره، بنگاهداری و مدیریت کسب‌وکارهای تجاری از جمله حوزه‌هایی بوده که اکثریت نمایندگان پس از ترک خدمت در این عرصه‌ها مشغول به فعالیت شدند؛ با این حال، «مشاوره» در عرصه‌های عمدتاً سیاسی، اقتصادی و حقوقی محبوب‌ترین حرفه و شغل در میان نمایندگان سابق پارلمان‌ها به شمار می‌آید.

ریشه این محبوبیت در امتیازات دوجانبه‌ای که فعالیت مشاوره‌ای با خود به همراه دارد، نهفته است. یک جنبه از این امتیازها اشاره به آن دارد که نمایندگان سابق پارلمان‌ها دارای تخصص و تجربه قانونگذاری بوده و اصطلاحاً به «پیچ و خم‌های» قانونگذاری کاملاً واقف هستند؛ مضاف برآنکه این قشر از نمایندگان از دسترسی‌ها و ارتباطات گسترده، عمیق و چندلایه بهره‌مند هستند. این امتیازات فی‌نفسه برای رهبران عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و ... بسیار جذاب است و به‌صورت خودکار، نمایندگان سابق پارلمان‌ها را به عناصر مؤثر لابی‌گر در سطح نهادهای تقنینی تبدیل می‌کند.

جنبه دیگر امتیاز فعالیت مشاوره‌ای به دستاوردهای شخصی این حرفه برای نمایندگان سابق پارلمان‌ها مرتبط است. به‌عبارت دقیق‌تر، نمایندگانی که پس از ترک خدمت مبادرت به فعالیت‌های مشاوره‌ای می‌کنند به نوعی مسئولیت تأمین و تضمین منافع عظیم صنایع، بنگاه‌های اقتصادی، کسب‌وکارها و ... را در عرصه قانونگذاری برعهده می‌گیرند. تردیدی نیست که مابه‌ازای ارائه این‌گونه خدمات مشاوره‌ای، امتیازات و مشوق‌های مطلوب مالی است که نمایندگان سابق از آن منتفع می‌شوند. درواقع، نمایندگان سابق پارلمان تجربه و تخصص خود را برای تأمین منافع مشتریان به خدمت می‌گیرند و در مقابل، مشتریان نیز به بهترین نحو پاسخگوی خدمات آنان هستند.

ازسوی دیگر و در نگاه سازمانی نیز انجمن‌های نمایندگان سابق پارلمان‌ها در کشورها سعی در فعالیت در راستای اهداف و اولویت‌های ملی داشته و ازجمله درصدد تقویت دیپلماسی پارلمانی به‌عنوان ابزاری بالقوه در راستای پیشبرد مطلوب سیاست خارجی آن کشور هستند. در واقع در این عرصه نیز دانش، تخصص و تجربه قانونگذاران سابق در سطحی فراتر از فردی و گروهی در خدمت پیشبرد و تحقق منافع و اهداف ملی قرار گرفته است.

بالین‌حال، انجمن‌های نمایندگان سابق پارلمان‌ها در دیگر کشورها به هیچ‌وجه پذیرای خودکار و

بدون قید و شرط تمامی نمایندگان سابق نیست و اساساً چنین سازوکاری در این انجمن‌ها و نهادها تعریف نشده است. در بسیاری از این انجمن‌ها نمایندگان سابق حق عضویت سالیانه پرداخت می‌کنند و (با توجه به اینکه این نمایندگان از حقوق و مزایای بازنشستگی برخوردارند) فعالیت‌های آنها به صورت داوطلبانه و رایگان صورت می‌گیرد. با وجود این، حضور این نمایندگان در چنین ساختارهایی را می‌توان در مؤلفه‌هایی نظیر هویت بخشی مجدد به نمایندگان ادوار، کاربست تجارب و تخصص‌ها در پیشبرد اهداف کلان نهاد(های) قانونگذاری در کشور و همچنین فعالیت کارآمدتر در عرصه دیپلماسی پارلمانی و قدرت نرم کشور جستجو کرد.

منابع و مأخذ

1. Amer, M. (2006). Members Who Have Served in the US Congress 30 Years or More. CRS Report for Congress. Retrieved, 23 April 2018, from: https://web.archive.org/web/20090325003715/http://assets.opencrs.com/rpts/RL30370_20060120.pdf
2. Association of Former Members of Parliament (20 November 2017). Winter 2017 Edition of Order! Order! Published. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.politicshome.com/news/uk/politics/press-release/association-former-members-parliament/90814/winter-2017-edition-order>
3. Byrne, C. and Theakston K. (2016). Leaving the House: The Experience of Former Members of Parliament Who Left the House of Commons in 2010. Parliamentary Affairs. Volume 69, Issue 3.
4. Cacciottolo, M. (12 May 2015). What Does an Ex-MP Do?. BBC News. Retrieved, 23 April 2018, from: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-32689770>
5. European Parliament Former Members Association: <http://www.formermembers.eu/>
6. House of Commons Library (11 August 2015). General Election 2015: Candidates in Numbers. Retrieved 23 April 2018, from: <http://commonslibraryblog.com/2015/05/07/general-election-2015-candidates-in-numbers/>
7. Isaacs, K. (5 December 2017). Retirement Benefits for Members of Congress. Congressional Research Service. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.senate.gov/CRSpubs/ac0d1dd5-7316-4390-87e6-353589586a89.pdf>
8. Lipton, E. (6 September 2014). Foreign Powers Buy Influence at Think Tanks. The New York Times. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.nytimes.com/2014/09/07/us/politics/foreign-powers-buy-influence-at-think-tanks.html>
9. Matsuyama, K. (31 August 2012). In Japan, Retirees Go On Working. Bloomberg. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2012-08-30/in-japan-retirees-go-on-working>
10. McClenaghan, M. (14 December 2011). Former MPs – where are they now?. The Bureau of Investigative Journalism. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2011-12-14/analysis-former-mps-where-are-they-now>
11. Öpik, L. (11 May 2015). Losing Badly Takes a Heavy Personal Toll on MPs—I Should Know. The Guardian. Retrieved, 23 April 2018, from: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/may/09/mps-election-losing-lembit-opik-advice>
12. Pautz, H. (28 June 2014). UK Think Tanks Look to Achieve Influence First and

- Foremost with Academic Partners. LSE Blog. Retrieved 23, April 2018, from: <http://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2014/06/28/uk-think-tanks-policy-public-opinion/>
13. Politics Home (n.d.). Elizabeth Peacock Interview. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.politicshome.com/organisation/association-former-members-parliament>
  14. Priks, K. (5 April 1999). Associations of Former Members of Parliament: Short Review. Retrieved, 23 April 2018, from: https://www.riigikogu.ee/msi_arhiiv/tel284_i.html
  15. Schneider, M. (2010). Europeanization beyond the EU: The Dynamics of Europeanization in the Southern Mediterranean Partner States. International Center for European Formation. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.cairn.info/revue-l-europe-en-formation-2010-2-page-125.htm>
  16. Syal, R. (31 July 2017). Labour MP Becomes First Serving Politician to be Registered as Lobbyist. The Guardian. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.theguardian.com/politics/2017/jul/31/labour-mp-barry-sheerman-first-serving-politician-registered-lobbyist>
  17. Thakker, K. (5 July 2017). 'Morning Joe' Viewership Ratings Skyrocket After Trump Tweets. The Fortune. Retrieved, 23 April 2018, from: <http://fortune.com/2017/07/05/morning-joe-best-highest-ratings-trump-tweets/>
  18. The Governor-General of NewZeland (18 September 2014). Association of Former MPs: Speech by Lt Gen The Rt Hon Sir Jerry Mateparae. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://gg.govt.nz/publications/association-former-mps>
  19. The United States Association of Former Members of Congress: <http://usafmc.org/>
  20. UK Parliament (2015). Rules for Application to Parliamentary Passes for Former MPs. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.parliament.uk/documents/foi/152932.pdf>
  21. UK Parliament (April 2018). Parliamentary Passes for Former MPs. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.parliament.uk/site-information/foi/transparency-publications/hoc-transparency-publications/former-mp-passes/>
  22. Wright, O. (14 Decmeber 2011). Members' Passes Explained. The Bureau of Investigative Journalism. Retrieved, 23 April 2018, from: <https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2011-12-14/members-passes-explained>

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۵۸۴۱

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: وضعیت شغلی قانونگذاران در دوره بعد از نمایندگی؛ (مطالعه موردی آمریکا، انگلیس، پارلمان اروپا، نیوزلند و ژاپن)

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست خارجی)

تهیه و تدوین: محمود جوادی

ناظر علمی: مهدی امیری

متقاضی: حسن زمانی (مشاور رئیس مجلس و سرپرست مرکز امور نمایندگان ادوار)

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. پارلمان
۲. نمایندگان
۳. آمریکا
۴. انگلیس
۵. اتحادیه اروپا
۶. نیوزلند
۷. ژاپن

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۲/۱۷